Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 203 (8693). ● 23 октябрь, 1985 йил ● ЧОРШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Ишлаб чиқаришда интизом ва тартибни мустаҳкамлангиз, уюшқоқликни оширингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларидан)

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА—27 ЗАРБДОР ЎН КУНЛИК!

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ—ОКТЯБРГА!

СЎЗЛАРИНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИЛАР

ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ 27 ИШ КУНИДА ВА УНДАН ОЛДИН БАЖАРГАНЛАР

Газетамизнинг шу йил 11—12 сентябрь сонларида хабар берилганидек, областимиздаги қатор хўжаликлар республикамизнинг бир группа пахтакорлари ташаббусига қўшилиб, йиллик пахта тайёрлаш планини 27 иш кунида бажаришга аҳд қилган эдилар. Булар орасида Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли, Ғалаба районидаги «Победа», Свердлов номли, Чиноз районидаги Киров номли, «Қизил Октябрь» колхозлари бор эди. Кейинчалик ташаббускорлар сафи кенгайди. Улар барча куч-имкониятларини, техника воситаларини йиғим-теримга сафарбар этиб, ўз сўзларининг уддасидан чиқдилар. Қуйида йиллик пахта тайёрлаш планини 27 иш кунида бажарган хўжаликларни маълум қиламиз:

Ўрта Чирчиқ районидаги ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ, ТЕРЕШКОВА НОМЛИ, Бўка районидаги ТИМИРЯЗЕВ НОМЛИ, Ғалаба районидаги СВЕРДЛОВ НОМЛИ, Бўка районидаги «ОКТЯБРЬ 40 ЙИЛЛИГИ», Ғалаба районидаги «ЗАРЯ КОММУНИЗМА», ЛЕНИН НОМЛИ, Коммунистик районидаги КАРЛ МАРКС НОМЛИ, Янгийўл районидаги НИЁЗОВ НОМЛИ, КАЛИНИН НОМЛИ, Оққўрғон районидаги «ЛЕНИНИЗМ», Коммунистик районидаги «ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ», Ўрта Чирчиқ районидаги СВЕРДЛОВ НОМЛИ, Ғалаба районидаги ЭНГЕЛЬС НОМЛИ, Чиноз районидаги НАВОИЙ НОМЛИ, Бўка районидаги «ПАРТИЯ XX СЪЕЗДИ», Янгийўл районидаги «КОММУНИЗМ», ЛЕНИН НОМЛИ, Пискент районидаги ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ, Чиноз районидаги КАРЛ МАРКС НОМЛИ КОЛХОЗЛАР, Ғалаба районидаги «ЎЗБЕКИСТОН ССР 5 йиллиги» совхози.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 22 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун —мавсум бошидан буён машинада (планга нисбатан процент ҳисобида).

Ғалаба	1,20	98,64	1,10	133,69
Янгийўл	1,70	95,99	2,19	94,59
Чиноз	1,25	93,50	0,50	83,22
Коммунистик	1,62	90,85	0,95	115,63
Ўрта Чирчиқ	1,60	89,68	1,38	99,64
Оққўрғон	1,19	88,65	0,75	99,25
Бўка	1,55	88,58	1,63	100,71
Пискент	1,99	88,35	1,75	88,37
Бекобод	1,45	73,48	0,78	54,40
Область бўйича:	1,49	88,69	1,20	95,97

Республикамиз областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида маълумот (мавсум бошидан буён, планга нисбатан процент ҳисобида): Фарғона — 92,10; Наманган — 88,62; Хоразм —82,67; Андижон — 76,51; Сурхондарё — 75,78; Сирдарё — 75,25; Бухоро — 74,88; Қорақалпоғистон АССР — 74,44; Навоий — 67,55; Жиззах — 65,93; Самарқанд — 61,19; Қашқадарё — 50,51. Республика бўйича 74,86.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

ЎЗБЕКИСТОН Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети давлатга пахта сотиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1985 йил октябрь ойи иккинчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларда қолдирилди:

Сирдарё области.

Сурхондарё областининг Ленин йўли райони.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Сурхондарё области.

Наманган областининг Косонсой райони.

Сирдарё областининг Боёвут райони.

Сирдарё областининг Қўриқ Ильич райони.

Наманган область, Косонсой районидаги «Дўстлик» совхози.

Сирдарё область, Ильич районидаги Титов номли қўриқ совхоз.

Сурхондарё область, Ленин йўли районидаги Қ. Рахимов номли совхоз.

Сурхондарё область, Ангор районидаги Калинин номли колхоз.

Наманган область, Косонсой районидаги Куйбишев номли колхоз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари доимий сақлаш учун Хоразм областининг Гурлан районида ва Тошкент область Ўрта Чирчиқ районининг Охунбобоев номли колхозида қолдирилганлиги муносабати билан қўшимча равишда районлар учун битта, колхозлар учун битта кўчма Қизил байроқ таъсис этишга қарор қилинди.

* * *

Тошкент область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети пахта теримини ташкил этиш ва давлатга топшириш юзасидан районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида ташкил этилган мусобақанинг 1985 йил 21 октябргача бўлган якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Пискент районида** (район партия комитетининг секретари Баҳодиров, район ижроия комитетининг раиси Носиров, район агросаноат бирлашмаси Советининг раиси Соипов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси Иномов, район комсомол комитетининг секретари Туронов, «Госкомсельхозтехника» район бирлашмаси бошқарувчиси Нуров ўртоқлар) қолдирилди. Бу районда давлатга пахта сотиш йиллик плани 86,36 процент, шу жумладан машина терими плани 86,62 процент бажарилган. Октябрь ойининг тўртинчи беш кунлигида давлатга пахта топширишда йиллик планга нисбатан 11,26 процент, шу жумладан, машина терими планига нисбатан 10,90 процент ўсиш таъминланган.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Пискент районидаги «КПСС XXVI съезди»** совхозига (директори Дўстбеков, партия ташкилотининг секретари Тулепов, касаба союз ташкилотининг раиси Сотиболдиев; комсомол ташкилотининг секретари Шукуров ўртоқлар) берилди. Бу совхозда давлатга пахта сотиш йиллик плани 87,13 процент, шу жумладан машина терими плани 89,89 процент бажарилган. Шунингдек, октябрь ойининг тўртинчи беш кунлигида давлатга пахта топшириш йиллик планига нисбатан 13,99 процент, шу жумладан машина терими планига нисбатан 14,53 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Ўрта Чирчиқ районидаги ТИИИМСХ ўқув хўжалигидан олиб берилади.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов** номли колхозда (раиси Жўраев, партия ташкилотининг секретари Аҳмаджонов, касаба союз комитетининг раиси Назаров, комсомол ташкилотининг секретари Отахонов ўртоқлар) қолдирилди. Бу колхозда давлатга пахта сотиш йиллик плани 92,53 процент, шу жумладан машина терими плани 54,65 процент бажарилган. Шунингдек, октябрь ойининг тўртинчи беш кунлигида йиллик пахта тайёрлаш планига нисбатан 14,80 процент, шу жумладан машина терими планига нисбатан 6,52 процент ўсишга эришилган.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозига** (раиси Обидов, партия ташкилотининг секретари Маматқулов, касаба союз ташкилотининг раиси Умрзоқова, комсомол ташкилотининг секретари Фармонов ўртоқлар) берилди. Бу колхозда давлатга пахта сотиш йиллик плани 72,44 процент, шу жумладан машина терими плани 82,56 процент бажарилган. Шунингдек, октябрь ойининг тўртинчи беш кунлигида йиллик пахта тайёрлаш планига нисбатан 13,19 процент, шу жумладан машина терими планига нисбатан 9,60 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Пискент районидаги Калинин номли колхоздан олиб берилади.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Пискент районига, Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли ва Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозларига ҳамда Пискент районидаги «КПСС XXVI съезди» совхозига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

◆ **ТЕХНИКА воситалари, ишчи кучларини теримга тўла сафарбар этаётган район ва хўжаликларда ҳамон кунлик ўсиш юқори бўлаётир. Бу борада Ғалаба райони меҳнаткашлари барчага ибрат бўлишяпти.**

◆ **ОБЛАСТИМИЗ** механизаторлари ҳам баракали меҳнат қилишяпти. Улар ўтган куни 1975 терим агрегатининг ҳар бирида ўртача 1,4 тоннадан пахта териб олдилар.

◆ **ЯНГИЙЎЛ райони механик-ҳайдовчилари энг юқори натижага эришдилар. 21 октябрь куни районда ишлатилган 122 терим агрегатининг ҳар бирида 2,2 тоннадан пахта терилди.**

◆ **ПИСКЕНТ** ва **КОММУНИСТИК** районларида ҳам машиналар иш унуми юқори бўлди. Бу районларда ҳар бир терим агрегатида 1,7—1,4 тоннадан «оқ олтин» териб олинди.

◆ **ЛЕКИН ОҚҚЎРҒОН ва ЧИНОЗ районларида терим агрегатларининг иш унуми пасайиб кетди. Машиналар далаларга тўлиқ олиб чиқилмади.**

◆ **БУКА** ва **БЕКОБОД** районларининг механизаторлари ҳам ишни бироз бўшаштириб юбордилар. Бу районларда ҳар бир терим машинасида 1,3 тоннадан пахта терилди.

● ПИСКЕНТ РАЙОНИ. Охунбобоев номли колхоз деҳқонлари йиллик пахта тайёрлаш планини бажардилар. 1660 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28,7 центнердан жами 4770 тонна пахта йиғиштириб олинди. Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан хўжалик деҳқонлари ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

● **ЧИНОЗ РАЙОНИ. Карл Маркс номли колхоз деҳқонлари ҳам ғалаба рапортига имзо чекдилар. Давлатга 2600 тоннадан ортиқ пахта топширилди. Бу ҳосилнинг асосий қисми машиналар ёрдамида териб олинди. Хўжалик деҳқонлари юксак социалистик мажбуриятларини ҳам тезроқ бажариш учун суръатни пасайтиришмаяпти.**

● ОҚҚЎРҒОН РАЙОНИ. Қабул пунктларига 1700 тонна «оқ олтин» етказиб берган Сегизбоев номли совхознинг 1-бўлими пахтакорлари ҳам дастлабки довондан ошдилар. Мавжуд 485 гектар ернинг ҳар гектаридан 31,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. 1280 тонна пахта машиналар ёрдамида терилди.

● **ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИ. Райондаги мактабгача тарбия педагогика билим юртининг талабалари Ҳ. Турсунқулов номли колхоз деҳқонларига йиғим-теримда яқиндан ёрдам беришаяпти. Улар кунига хирмонга 26—27 тоннадан ошириб пахта тўкишаяпти. Талабаларнинг мавсум бошидан буён уйган хирмонлари 525 тоннадан ошиб кетди.**

● ҒАЛАБА РАЙОНИ. Районда колхозлар ва совхозлар ўртасида ташкил этилган мусобақанинг навбатдаги беш кунлигига якун ясалди. Беш кунда йиллик планга нисбатан 12,47 процент миқдорида пахта тайёрлаган Киров номли колхозга кўчма Қизил байроқ топширилди. Совхозлар ўртасидаги беллашувда энг юқори натижага эришган Киров номли ўқув хўжалиги ғолиб чиқди. Бу совхозда беш кунда 11,25 процент миқдорида пахта тайёрланди.

● **КОММУНИСТИК РАЙОНИ. Район матлубот жамиятининг 6 та автолавкаси мавсум бошидан буён пахтакорларга хизмат кўрсатяпти. Бу автолавкалар график асосида хўжаликларда бўлишиб, деҳқонларнинг буюртмалари асосида турли озиқ-овқат ва саноат молларини етказиб беришмоқда.**

● БЕКОБОД РАЙОНИ. Навоий номли колхозда сўнгги беш кунликда йиллик планнинг 10,59 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Район кўчма Қизил байроғи шу хўжаликда қолдирилди. Бўлимлар ўртасидаги беллашувда «Авангард» совхозининг 1-бўлими деҳқонлари ғолиб чиқишди. Бу ерда беш кунда 12,40 процент ўсишга эришилди.

● **ОБЛАСТЬ МАДАНИЯТ бошқармасининг агитбригадалари шу кунларда пахтакорларга хизмат кўрсатмоқда. Ҳозиргача бу агитколлективлар дала шийпонларида ва пахтазорларда 440 марта концерт беришди. 407 тадан ортиқ турли мавзуларда лекция ва суҳбатлар ўтказилди. 122 марта кечалар ташкил этилди. Дала меҳнаткашлари айниқса Чирчиқ шаҳри агитбригадалари хизматидан миннатдор бўлишяпти.**

● **КОММУНИСТИК районидаги «Ленинский путь» колхозининг Сейдан Қулмонов бошчилик қилаётган бригадаси пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш учун курашмоқдалар. Коллектив аъзолари йиғим-теримни уюшқоқлик билан ташкил этиб, хўжаликда пешқадамлик қилишаяпти. Суратларда: бригаданинг илғор теримчилари (ўнгда, чапдан) Урингул Жонисова, Минигул Носирова ва Тамара Олтибоевалар; терилган пахталар прицепга жойланмоқда.**

А. Зуфаров фотолари.

Сиёсий Маслаҳат Комитети кенгашига

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бошчилигидаги Совет делегацияси 21 октябрь куни Софияга келди.

Аэропортда СССР ва БХР давлат байроқлари кўтарилган эди. Делегацияни БКП Марказий Комитетининг Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси Г. Филипов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Д. Джуров, Й. Йотов, М. Балев, О. Дойнов, П. Младенов, Т. Божинов, Ч. Александров, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар А. Луканов, Г. Атанасов, Г. Йорданов, Г. Стоичков, Д. Стоянов, П. Дюлгеров, БКП Марказий Комитетининг секретарлари Д. Станишев, С. Михайлов, В. Цанов, К. Зарев, Э. Христов, Болгария Деҳқончилик халқ иттифоқининг секретари, БХР Давлат Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари П. Танчев, БКП Марказий контроль-ревизия комиссиясининг раиси С. Караджов, жамоатчилик намояндалари кутиб олдилар.

М. С. Горбачев билан Т. Живков фахрий қоровул олдидан ўтдилар. СССР ва БХР давлат гимнлари ижро этилди.

ТАСС.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

СОФИЯ, 21 октябрь (ТАСС). Совет партия-ҳукумат делегацияси бошчилигида Софияга Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Сиёсий Маслаҳат Комитети кенгашига келган КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев бугун «Бояна» ҳукумат резиденциясида БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков билан дўстона учрашди.

ДЕЛЕГАЦИЯЛАР КЕЛДИ

СОФИЯ, 21 октябрь. (ТАСС). Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитети навбатдаги кенгашининг ишида қатнашиш учун бугун Софияга қуйидаги делегациялар келди:

ВСИП Бош секретари Я. Кадар бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикаси;

ГБСП Марказий Комитети Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер бошчилигидаги Германия Демократик Республикаси;

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский бошчилигидаги Польша Халқ Республикаси;

РКП Бош секретари, РСР Президенти Н. Чаушеску бошчилигидаги Руминия Социалистик Республикаси;

ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак бошчилигидаги Чехословакия Социалистик Республикаси.

Делегацияларни Т. Живков, Г. Филипов, БХРнинг бошқа раҳбар партия ва давлат арбоблари кутиб олдилар.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил 15 октябрда бўлиб ўтган Пленуми материалларини алоҳида китобча қилиб ўзбек тилида нашр этди. Китобчага пленум тўғрисидаги информацион билдириш, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг доклади, пленумнинг «КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси, КПСС Уставига киритиладиган ўзгартишлар, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари лойиҳалари тўғрисида»ги қарори киритилган.

Китобча кўп нусхада нашр этилди.

(ЎзТАГ).

Газетанинг бугунги сонига олинган янгиликлардан

1989 ЙИЛНИНГ ИЮЛЬ ОЙИ ҲИСОБИГА

● **«УЗАВТОТРАНСТЕХНИКА» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 145-автомобиль корхонасида «КПСС XXVII съезди шарафига — 27 зарбдор ўн кунлик!» шиори остида бошланган социалистик мусобақада М. Гимронов раҳбарлигидаги бригада коллективи муваффақиятли қатнашмоқда. Шоферлар зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажариб, доим графикдан ўзиб ишламоқдалар. Куни кеча зарбдор ўн кунликлар ғолибларининг меҳнат календарида 1989 йилнинг июль ойи бошланди.**

ҒАЛАБА РАПОРТИГА ИМЗО ЧЕКДИЛАР

● ОЛМАЛИҚДАГИ рух заводининг олтингугурт кислотаси цехи коллективи яқинда катта меҳнат ғалабасини қўлга киритди. Ишчилар маҳсулот реализация қилиш йиллик планини ортиғи билан бажарганликлари, қўшимча икки минг тоннадан кўпроқ минерал ўғит хомашёси ишлаб чиқарганликлари ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар. Эндиликда улар КПСС XXVII съездигача пландагидан ташқари 1,5 минг тонна олтингугурт кислотаси тайёрлаш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

«ОҲАНРАБО» ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

● **ОҲАНГАРОН район маданият уйи ҳузурида ташкил этилган «Оҳанрабо» ансамбли навбатдаги сафардан қайтди. Ансамбль қатнашчилари Ғалаба райони хўжаликларида пахта тераётган ҳашарчилар ва пахтакорларга хизмат кўрсатдилар. Раққосалар Салтанат Жумабоева, Саодат Усмоналиева, хонандалар Тожиқул Жанаев, Сайдали Ёрматовларнинг чиқишлари кўпчиликка маъқул бўлди.**

Тошкент шаҳар саноат корхоналарида

● **«СРЕДАЗГАЗАВТОМАТИКА» заводининг ўнлаб илғор ишчилари КПСС XXVII съезди очиладиган кунгача 1986 йилнинг биринчи квартал топшириқларини бажариш ҳамда шу куни иқтисод қилинган хомашё ҳисобига ишлаш ташаббуси билан чиқдилар. Бу ташаббус кўпчилик ишчилар, бригадалар томонидан кенг қўллаб-қувватланди. Ушбу суратда ана шундай илғор ишчилардан корхона ветерани Владислав Никитин (ўнгда) ва унинг шогирди Нуриддин Турсуновларни кўриб турибсиз.**

● **ТОШКЕНТ бадиий буюмлар фабрикасида Японияда ишлаб чиқарилган янги «ТМСЕ—106» автомати ўрнатилди. Ана шундай ҳар бир машина 30 та турли программа асосида ишлайди. Бу эса фабрикада тайёрланаётган маҳсулотларнинг янада ранг-баранг бўлишини таъминлайди. Суратда: фабриканинг катта рассом-конструктори Алла Осиновская автоматда тайёрланган дастлабки маҳсулотни кўздан кечирмоқда.**

С. Величкин фотолари. (ЎзТАГ).

ПИРОВАРД НАТИЖАНИ КЎЗЛАБ

Қишлоқ кўчалари эрта тонгданоқ одамлар билан гавжумлашиб кетади. Ҳозир ғалвирни сувдан кўтарадиган пайт. Пишиб етилган ҳосилни пешма-пеш йиғиштириб олиш учун қанча ишчи кучи бўлмасин, барибир камлик қилаяпти. Шу боисдан ишга яроқли кишиларнинг барчасини ҳосил йиғим-теримига жалб этаяпмиз. Кузги ишларни тезроқ ниҳоясига етказиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдираяпмиз.

Яқин-яқинларгача ялпи маҳсулот ҳисобига планни бажариш одат эди. Эндиликда вазифа бошқачароқ қўйилаяпти. Экин турлари бўйича топшириқлар қандай адо этилаётгани қаттиқ назорат остига олинмоқда. Бу тўғри талабдир. Чунки, етиштирилган маҳсулотларнинг бир хили ўрнини бошқаси босолмайди. Ҳаммасининг ўрни алоҳидадир. Шу боисдан экин турлари бўйича белгиланган топшириқларни тўлиқ бажаришни ҳам қарз, ҳам фарз деб билаяпмиз.

КПСС Марказий Комитетида стахановчилик ҳаракати ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари билан учрашувда мусобақанинг қудратли кучига катта баҳо берилди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг учрашувда сўзлаган нутқида таъкидланганидек, «мусобақанинг энг қимматли томони — юксак натижаларга эришишда, илғор ишлаб чиқариш тажрибаси, меҳнатнинг новаторлик усуллари ва методларининг бунёдга келишидадир». Биз ҳам мусобақани ташкил этишда шу куннинг талаблари асосида илғор усуллардан фойдаланмоқдамиз. Ҳозир хўжалигимизда КПСС XXVII съезди шарафига социалистик мусобақа қизитиб юборилган. Ҳар ўн кунда унга якун ясаляпти. Бунда экиннинг тури, ишлаб чиқариш интизоми, ҳосил миқдори ва сифати, ўсиш кўрсаткичлари — ҳаммаси ҳисобга олинади. Шахсий мусобақа ғолиблари «Меҳнат шуҳрати» вимпели билан тақдирланмоқда. Бригадалараро мусобақа ғолиби шарафига эса колхоз марказида «Меҳнат шуҳрати» байроғи кўтарилмоқда.

Социалистик мусобақанинг тўғри ташкил этилиши, унга вақтида якун ясаб борилишини таъминлаш мақсадида ҳар бир бригадага партия комитети аъзоларидан бириктириб қўйганмиз. Улар мусобақанинг қандай бораётганини назорат қиладилар, мусобақани ташкил этишда қуйи партия ташкилотларига амалий ёрдам кўрсатадилар.

Кўпчилик ташаббуслар социалистик мусобақа давомида туғилаяпти. Партия ташкилоти бу ташаббусларни оммалаштиришга алоҳида эътибор бермоқда. Коммунист Раззоқ Қаюмов раҳбарлик қилаётган бригада бу йил бир неча бор ғолиблик шарафига муяссар бўлди. Колхоз бўйича сабзавот ҳосилдорлиги гектар бошига 30 тонна атрофида бўлса, бу коллективда ҳар гектар ердан 45—50 тоннадан хирмон кўтарилмоқда. Биз бригада бошлиқлари, активларни илғорлар даласига таклиф этдик. Колхозчилар бевосита далада илғор тажриба сирларини ўргандилар. Бригада бошлиғи Раззоқ Қаюмовнинг ўзи ҳам қўшни бригадалар дала шийпонларида бўлиб суҳбатлар ўтказди.

Шу ўринда 9-бригада коллективи бошлаган ташаббус ҳақида ҳам тўхталиб ўтиш жоиз бўлур эди. Бу коллектив беш йиллик топшириқни тўрт йилда бажариш ташаббуси билан чиққан эди. Район партия комитети бюроси илғор сабзавоткорлар бошлаган қимматли ташаббусни маъқуллади ва кенг ёйишга тавсия этди. Кўплаб бригадалар уларга издош бўлишди.

Ташаббускорлар ўз сўзлари устидан чиқдилар. Ватанпарварлик ҳаракатига қўшилган иккинчи, тўртинчи бригада коллективлари ҳам беш йилликни тўрт йилда шараф билан адо этдилар.

Энди чорвадорлар мусобақаси қандай натижалар бераётганлиги ҳақида тўхталмоқчиман. Хўжалигимиз чорвадорлари ҳозиргача ўтган йилнинг шу даврига

Партия турмуши: мусобақага раҳбарлик

нисбатан давлатга 135 тоннадан кўпроқ сут топширдилар.

Фермамиз икки бўлинмадан иборат. Улар ўзаро мусобақадошдирлар. Фермада шахсий мусобақа ҳам яхши йўлга қўйилган. Коллективлараро ва шахсий мусобақага ҳар ўн кунда якун ясаб борилади. Илғор коллективга кўчма Қизил байроқ, ғолиб сут соғувчига вимпель ва пул мукофоти топширилади. Ҳар бир сут соғувчи учун ўн кунлик норма — график белгиланган. Агар ҳамма сут соғувчи бу графикни адо этса, ёппасига пул мукофоти билан тақдирланади. Рағбатлантиришнинг бу усули меҳнат унумдорлигини оширишда қўл келаяпти.

Хўжалигимизда коммунистик меҳнат коллективи ва коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли ном учун кураш ҳам кенг қулоч ёймоқда. Коммунист Раззоқ Қаюмов бошчилик қилаётган бригада яқинда коммунистик меҳнат коллективи номини олишга муяссар бўлди. Республикада хизмат кўрсатган механизатор Вали Раззоқов, Раҳматулла Бексултонов, Зуҳриддин Шамсутдинов, Зумрад Азимова сингари илғорлар эса коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни олганлар. Бир неча бригада ва ўнлаб колхозчилар эса шу ном учун курашмоқдалар.

Умуман социалистик мусобақа формалари ва усулларидан кенгроқ, самаралироқ фойдаланиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдамиз. Партия комитети йиғилишларида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш, моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантиришни янада такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилиб борилмоқда. Мусобақага партиявий раҳбарлик яхшиланмоқда. Йиғилишларда коммунистлар томонидан билдирилган таклиф ва мулоҳазалар инобатга олиниб ишлаб чиқаришда кенг жорий этилмоқда. Қабул қилинган қарорлар ижроси устидан назорат кучайтирилмоқда.

Социалистик мусобақани тўғри ташкил этиш туфайли катта ютуқларга эришмоқдамиз. Кўпгина кўрсаткичлар бўйича беш йиллик топшириқлар тўрт йилда адо этилди. Масалан, давлатга 4 минг тонна ўрнига 4289 тонна картошка, белгилангандан 100 тоннадан кўп мева, 2010 тонна ўрнига 2800 тоннага яқин узум, 251 тонна ўрнига 258 тонна гўшт, пландан ташқари 150 минг донага яқин тухум топширилди. Йил охиригача яна кўплаб чорвачилик, деҳқончилик маҳсулотлари етиштирилади.

Ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йили топшириқлари ҳам муваффақиятли адо этилмоқда. Бу йил 4495 тонна сабзавот етиштиришга аҳд қилганмиз. Бу кўрсаткични 5000 тонна қилиб бажарамиз. Чорвадорлар иши ҳам баракалидир. Йил давомида 650 тонна сут соғиб олиш планлаштирилган эди. Шу кунгача 520 тоннадан зиёд сут давлатга топширилди.

Яқинда бўлиб ўтган колхоз партия комитети мажлисида касаба союз комитетининг мусобақани ташкил этишдаги фаолияти муҳокама қилинди. Партком аъзолари илғор тажрибаларни қайд этган ҳолда камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтдилар. Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ресурсларни тежабтергаш бўйича ҳам мусобақани кучайтириш лозимлиги таклиф этилди. Бу таклифлар амалга оширилмоқда. Натижалари яхши бўлмоқда.

Партия комитети мажлисларидан яна бирида мусобақа ва ҳосилдорлик масаласи кўриб чиқилди. Унда мусобақа яхши йўлга қўйилган бригадаларда ҳосилдорлик ўсаётганлиги, мусобақа омманинг мулкига айлантирилмаган жойларда ўсиш кўрсаткичлари паст бўлаётгани фактлар асосида исботланди. Бу борада ҳам қатор ўринли мулоҳазалар билдирилди. Шунда гарчанд ҳозир колхоз бўйича сабзавотдан ўртача ҳар гектардан 30 тоннадан ҳосил олинаётган бўлса-да, бу кўрсаткични 35—40 тоннага етказиш, шунингдек, ҳар бир соғин сигирдан 3 тонна ўрнига 3,5 тоннага етказиб сут соғиб олиш мумкинлиги исботлаб берилди. Демак, ҳали ишимизда камчиликлар бор. Ички резервлардан тўла фойдалана олмаётирмиз.

Биз ўн иккинчи беш йиллик режаларини тузар эканмиз мавжуд ресурслардан янада унумли, самарали фойдаланишни кўзда тутмоқдамиз. Шубҳасиз бунда социалистик мусобақа етакчи роль ўйнайди.

А. УМАРОВ,
Тошкент районидаги Ленин номли колхоз партия комитетининг секретари.

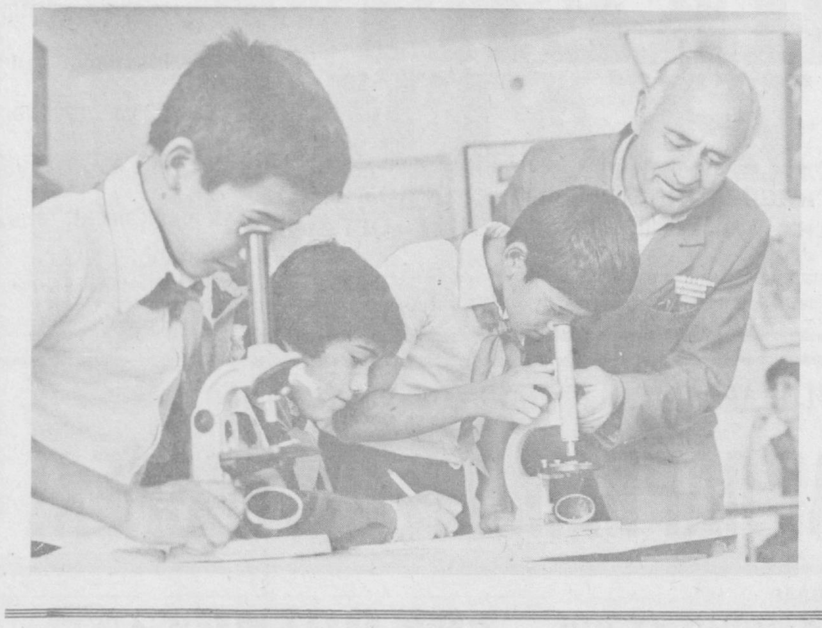

Чирчиқ шаҳридаги 6-мактабнинг биология ўқитувчиси, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси Карим Маёқубовнинг ёш авлодга билим ва тарбия бериб келаётганига 40 йилдан ошди. У ислоҳот талаблари асосида машғулотларнинг ҳамиша қизиқарли ва жонли бўлишига интилади. Суратда: К. Маёқубов ўз талабалари билан.

Р. Альбеков фотоси.

Байрамга битказишади

БАЙРОҚДОР 159-трест 9-қурилиш бошқармасининг барча бригада ва участкаларида КПСС XXVII съезди шарафига бошланган умумхалқ мусобақаси тобора қизиб бормоқда. Бошқарма бўйича ҳар ўн кунликда якун чиқарилиб, илғорлар вимпеллар билан тақдирланмоқдалар. Бошқарманинг Виталий Петров бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси коллективи зарбдор ўн кунликларда қаторасига уч марта ғолиб деб топилди. Бунёдкорлар Марказ-17 ва 18-кварталларида бирйўла иккита тўрт қаватли турар-жой бинолари қурилишида жонбозлик кўрсатмоқдалар. Улар ҳар иккала бинони Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 68 йиллиги нишонланадиган кун — 7 ноябрда фойдаланишга топшириш учун ҳаракат қилишмоқда.

Қурилиш майдонида бригаданинг республикада хизмат кўрсатган бинокор Қўчқор Йўлдошев, Қўчқор Мирҳолиқов, Таврист Нигматзиянов каби илғор қурувчилари ҳамкасбларига намуна бўлмоқдалар.

С. СУЛТОНОВ.

Озиқ-овқат программаси—умумхалқ иши

Уч баробар кўпаяди

ХАЛҚОБОД нон комбинати 1964 йилда ишга туширилган эди. Шундан бери корхонада иш ҳажми тўхтовсиз кенгайиб борди. Харидорлар кўплаб талаб қиладиган янги нон ва булка маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Коллектив нон тайёрлашни деярли ўн баравар кўпайтирди. Ҳар йили эл дастурхонига 8 минг тонна атрофида бўрсилдоқ нон етказиб берилмоқда. Комбинатнинг жойларда филиаллари ҳам очилди. Учта катта ва 12 та кичик нонвойхоналар қишлоқ меҳнаткашлари эҳтиёжларини қондиришга хизмат қилмоқда.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг ортиши қатори унинг турлари ҳам муттасил кўпайиб бормоқда. Шу кунларда савдо шаҳобчаларига 4 хил булка нон, 2 хил оби нон ва 12 хил турли булочкалар етказиб берилаяпти. Бундан ташқари 8 хил кондитер маҳсулотлари, ўнларча тонна мороженое, кўплаб салқин ичимликлар ҳам тайёрланмоқда.

Комбинат ишчи-хизматчилари зиммаларидаги вазифанинг масъулиятини чуқур ҳис қилиб ишламоқдалар. Шунинг учун ҳам уларнинг меҳнат кўрсаткичлари кўнгилдагидек бўлмоқда. КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш ва якунловчи йилни муваффақиятли тугаллаш учун бошланган социалистик мусобақа самараси салмоқли бўлмоқда. Шу туфайли давлат планлари ой сайин ортиғи билан бажарилмоқда.

Коллектив ўн биринчи беш йилликда фидокорона меҳнат қилмоқда. Шу давр мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш салкам 15 миллион сўмга кўпайди. 36 минг тоннадан ошиқ нон ва булка маҳсулотлари, 175 минг декалитр алкоголсиз ичимликлар, 200 тонна атрофида мороженое ишлаб чиқарилди. Нонвойлар тежамкорликда ҳам дуруст ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Ўн биринчи беш йиллик бошидан бери кўрилган иқтисодий самара миқдори 750 минг сўмликдан ошиб кетди.

Корхонада ишчи-хизматчиларнинг меҳнат шароитларини яхшилашга қаратилган кўплаб чоралар кўрилмоқда. Ишлаб чиқариш жараёнлари муттасил такомиллаштирилаяпти. Янги замонавий техника воситалари ўрнатилмоқда, прогрессив технология ишга туширилаяпти. Қўл меҳнати сарфи эса камайиб бормоқда.

Коллектив эришаётган меҳнат ютуқларида тажрибали ишчи-хизматчиларнинг улушлари катта бўлмоқда. Улар унумли ва сифатли ишлаш қатори ўзларининг бой иш тажрибалари, маҳорат «сир»ларини ёш касбдошларига сидқидилдан ўргатмоқдалар. Область озиқ-овқат саноати ходимлари мукофоти лауреати, смена мастери Баҳринисо Нурматова, СССР матлубот кооперацияси аълочиси, обинон цехлари мудири Маҳкам Каримов, Халқлар Дўстлиги ордени нишондори мастер Муҳаббат Аҳмедова ва бошқа моҳир нонвойлар шулар жумласидандир. Улар шу кунларда ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига ишлашмоқда.

Дастурхонимиз кўрки, фаровонлигимиз негизи, ризқ-рўзимиз — нон ишлаб чиқаришда ҳормай-толмай меҳнат қилаётган халқободлик нонвойларга бундан буёнги меҳнатларида ҳам зафарлар ёр бўлишига тилакдошмиз.

З. ҲАЙДАРОВА,
«Янгийўл» газетаси редактори ўринбосари.

ХУШХАБАРЛАР

ПАХТАГА ЭҲМ БАҲО БЕРАДИ

● ПАХТА ортилган прицеп тарози майдонида тўхтади ва шу заҳоти механик «қўл» пахта намунасини олди. Орадан бир неча секунд ўтгач, шу намуна лабораторияда эди.

◆ ЭНДИЛИКДА Наримонов тажриба-экспериментал пахта заводига келаётган пахтанинг намлиги, булғанганлиги ва сорти атиги 12 минутда аниқланади. Бу — пахтани қабул қилиш автомат информация-ўлчов системаси жорий этилганлигининг натижасидир. Система «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқилган ва тайёрланган.

Пахтанинг терим тури, сорти каби параметрлари тўғрисидаги бутун ахборот микро ЭҲМ хотирасига ўтказилади. Лаборатория ҳамма маълумотларни хўжалик вакилига босилган накладной ҳолида беради. Келган пахта қайси хирмонга туширилиши лозимлиги ҳам шу заҳоти аниқланади. Шундай накладной қоғоз заводда ҳам қолади. Система заводнинг хўжалик билан ҳисоб-китобини анча чаққон ўтказишга ёрдам беради.

Ҳозир Ўрта Осиёда еттита шундай автомат комплекс ишлаб турибди. Шулардан тўрттаси — Ўзбекистонда. Ҳар бир система бир мавсумда 40 минг сўмдан кўп иқтисодий самара беради. Ҳар бир тайёрлаш пункти, пахта заводи шундай аппарат билан жиҳозлансачи?

«ЯНГИЛИК» ИНДЕКСИ БИЛАН

◆ ЧИРЧИҚДАГИ пойабзал фабрикасида болалар қишки пойабзалининг турлари кўпайтирилди. Қизчалар учун таги оқ порокрепдан ишланган этикчалар, ўғил болалар учун замонавий моделдаги калта қўнжли этиклар «Янгилик» индекси билан чиқарилмоқда. Фабрика шу йил охиригача савдо тармоқларига 70 минг жуфт ана шундай пойабзал жўнатади.

ЗАВОДНИНГ ҚУВВАТИ ОШИРИЛДИ

◆ АНГРЕНДАГИ автомобиль ремонти заводи эндиликда ҳар йили илгаригидан икки баравар кўп — беш минг дизелни ремонт қила олади. Корхонада серунум асбоб-ускуналар билан жиҳозланган янги ишлаб чиқариш корпуси ишга туширилди. Ремонтчилар республиканинг турли томонларидан, шунингдек РСФСРдан қурувчилар юбораётган КРАЗ ва КАМАЗ машиналари моторларини тикламоқдалар.

ПАССАЖИРЛАР МИННАТДОРЧИЛИГИ

◆ ТОШКЕНТ пассажир транспорти вагон депосининг коллективи ёзги мавсумда миннатдорчилик билдирилган 1200 та мактуб олди. Бу билан барча проблемалар ҳал этилган деб бўлмайди, албатта. Коллективда меҳнат интизоми ва тартиб мустаҳкамланиши билан шикоятлар кескин камайди. Коллектив номига эса шу вақтгача бунчалик кўп миннатдорчилик билдирилмаган эди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ МУКОФОТИ ЛАУРЕАТЛАРИ

ОШПАЗ

ҲАР БИР кишининг қадр-қиммати, ҳурмат-эътибори, аввало одоб-аҳлоқи, меҳнатга муносабати, қолаверса эл-юртга келтираётган нафи билан ўлчанади. Қайси касбда бўлишидан қатъий назар ҳамма ҳам ўз меҳнати билан қандайдир вазифани бажаради.

Неъматилла Олимбоев ҳам ана шундайлардан. Меҳнаткаш, муомаласи яхши. Ҳамма билан бирдек. Унинг тайёрлаб, хўрандалар дастурхонига қўяётган таомлари доимо юқори баҳоланади. Миллий ва европача таомлар тайёрлашда қўли гул ошпазлардан. Турли йиғинларга хизмат қилишни кўпинча ресторан маъмурияти Неъматиллага топширади.

— Яқинда,— дейди «Зарафшон» ресторани директорининг ўринбосари Ў. Шоюсупов,— бу ошпазимизни Нукус ва Ашхободга юбордик. Ҳар икки жойда ҳам унинг тайёрлаган миллий таомлари ўзининг юқори сифатлилиги билан хўрандаларда катта таассурот қолдирди.

Неъматилла ҳақида айтилган бу илиқ гапнинг ҳаққоний эканлигига унинг ўзи билан суҳбатлашганда яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

...Неъматиллада ошпазлик касбига ҳавас жуда ёшлигидан, ойисига кўмаклашиб юрган кезларидаёқ уйғонган эди. 8-синфни битиргач, у ўз орзусини рўёбга чиқариш учун савдо техникумининг овқатлар технологияси бўлимига ўқишга кирди.

Практикани «Зарафшон» ресторанида ўтказди. Эндигина 17 ёшга кирган бу йигитчанинг чаққон ҳаракатларини кўрган ошпазлар бригадири Раҳмонберди Муқимов унга овқат тайёрлаш сирларини эринмай ўргатди.

Неъматилла ўз устози Р. Муқимовнинг ҳар бир гапини эсда сақлаб, навбатдаги овқат тайёрлаш даврида шунга амал қиладиган бўлди.

Савдо техникумини битиргач, уни шу ресторанга ишга юборишди. Энди ўқувчи эмас, ошпаз сифатида ишлай бошлади. Шу орада ёши етиб армия сафига кетди. Хизмат даврида ҳам ошпаз бўлиб европача таомлар тайёрлаш сирларини ҳавас билан ўрганди. Ҳаш-паш дегунча армия муддати тугаб, яна ўз коллективига қайтиб келди. Илгари шу ерда шогирдлик қилган бўлса, ҳозир савдо техникуми талабаларига устозлик қилаяпти. Уларга овқат тайёрлаш сирларини ўргатаяпти.

Неъматиллани ресторан маъмурияти Украинага ошпазлар малакасини ошириш курсига юборишди. У ердан Неъматилла «қуруқ» қайтмади. Киевча котлет тайёрлаш технологиясини ўрганиб келди. Шу-шу бу таом ресторандаги энг лаззатли овқатлардан бўлиб қолди.

Республикада ошпазлар ўртасида ўтказилган XI кўрик-конкурсда ҳам Неъматилла Олимбоев биринчи ўринни олди. Фахрий ёрлиқлар, қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. Ошпазлар ўртасида ўтказилган деярли ҳамма мусобақаларда у олдинги ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда. Ўтган йили Тошкентда ўтказилган ошпазлар ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб деб топилди ва «Йилнинг энг яхши ошпази» номини олди.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида ўз касбдошлари ўртасидаги социалистик мусобақада ҳам пешқадам бўлди. Унинг қилган меҳнатлари муносиб тақдирланди, савдо ходимлари область мукофоти лауреати номи берилди.

А. ҲАСАНОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

ТЕЖАМКОРЛИК УЧУН КУРАШАЙЛИК

415 МИНГ СЎМ ФОЙДА КЎРИЛДИ

«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» трести бўлинмаларида КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақа кун сайин авж оляпти. Шу тарихий воқеа шарафига зиммага олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан уддалаш учун бораётган қизғин меҳнат беллашувида ишлаб чиқариш новаторлари ҳам фаол қатнашмоқдалар. Рационализаторлар ва ихтирочилар қурилишнинг қолоқ участкаларини такомиллаштириш билан шуғулланиб, бу соҳада салмоқли натижаларга эришмоқдалар.

Улар, айниқса, меҳнат ва моддий ресурсларни тежаш имконини берадиган кўплаб таклифлар билан чиқмоқдалар. Бу таклифларни амалга ошириш монтажчилар меҳнати кўрсаткичлари ортишига, ишчи кучи, бинокорлик материалларини кўплаб тежаш, иш вақтидан самарали фойдаланишга кўмаклашмоқда.

Трест тиниб-тинчимаслари сўнгги йилларда 200 дан ортиқ таклиф билан чиқдилар. Уларнинг кўпчилиги амалга оширилди. Натижада кўрилган самара 415 минг сўмликдан кўпроқни ташкил этди. Жумладан, 41,4 тонна металл, 8,4 минг киловатт-соат электр энергияси ва бошқа қатор қимматли бинокорлик материаллари тежаб қолинди.

Рационализаторлар ва ихтирочилар совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги тарихий ғалабасининг 40 йиллиги шарафига бошланган тармоқ корхоналари ўртасидаги конкурсда ҳам яхши натижаларга эришдилар. Улар кўплаб иш операцияларини такомиллаштиришга ёрдам берадиган таклифларни амалга оширдилар. Ҳаммаси бўлиб 66 та таклиф жорий қилинди. Бу ҳам ўнларча минг сўмлик давлат маблағини тежаб қолиш имконини берди.

Ишлаб чиқариш новаторлари шу кунларда ҳам ижодий изланиш кўламини кенгайтиришга ҳаракат қилмоқдалар. Улар олдиндан белгиланган қатор муаммоларни ҳал қилиш билан шуғулланмоқдалар. Янгилик яратувчиларнинг бу хайрли ишдаги сабот-матонати янада яхши самаралар беришига шак-шубҳа йўқ.

М. МАҲМУДОВ.

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА

ТОШКЕНТДАГИ 2-ёғочни қайта ишлаш комбинатининг Олмалиқдаги участкаси коллективи август ойида баракали ишлади. Шу ойда 230 минг ўрнига 250 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Қурилиш ташкилотларига планга қўшимча 50 кубометр ёғоч материаллари, 300 квадрат метр эшик, 130 квадрат метр дераза блоклари жўнатилди.

КПСС XXVII съезди шарафига бошланган бригадалараро мусобақада Владимир Ионов бошлиқ бригада пешқадамлик қилмоқда. Бригада ўтган ойда участка бўйича энг юқори кўрсаткичга эришди.

О. ХУШНАЗАРОВ.

Асаблар торининг заргари

Шифокорлар ҳақида ҳикоялар

Клиникада иш кунининг тугаганига анча бўлган, тунги сменани қабул қилиб олган навбатчи ҳамшира профессор хонасининг эшигини аста очиб, янги дамланган кўк чойни қўйиб чиқиб кетди. Фаттоҳ Турсунович китобдан бош кўтарди, чойдан бир пиёла ичган бўлди. Шу пайт, ота изидан борган ягона ўғли Абдуманноҳ бугун шифокорлик дипломини олгани ёдига тушди-ю, уйга кетишга ҳозирлик кўра бошлади. Хонага кафедра ассистенти, фан кандидати Анвар Рўзиев кириб келганда, у китобларни ғаладонга жойлаётган эди.

— Хайрият, домла, шу ерда экансиз. Мен уйингизга қўнғироқ қилиб юрибман. Ҳозир клиникамизга бир оғир беморни олиб келишди. Тахминимча уч бошли нервнинг шамоллаши бўлса керак.. Невралгия...

Бундай воқеаларни кўп кўрган профессор фурсатни бой бермай, шогирди билан клиника қабулхонасига қараб йўл олди. Хонага кириб боракан, оғриқ азобидан кўзлари бежо, ранги бўзарган, тез-тез нафас олаётган беморни кўрди.

— Миямда ўқтин-ўқтин санчиқ туриб, кўзларим косасидан чиқиб кетаётгандай бўлаяпти. Ортиқ чидай олмайман, мени бу азобдан қутқаринг, — зорланди у.

Чиндан ҳам бемор бош миясининг бешинчи жуфти — уч бошли нерв шамоллаган, зудлик билан ёрдам лозим эди. Бу каби касалликларни кўравериб, «кўзи пишиб кетган» шифокор даво чорасини кўра бошлади.

У ўта заргарона, нафис ҳаракат талаб қиладиган муолижани амалга оширишга киришди. Махсус узунликдаги игна билан калла суягидаги овал тешикча орқали бош миянинг асосига, миянинг даста қисмидаги пиёзча соҳасига кириб бориб, мазкур нервнинг марказдан чиқиш жойидаги тугунчага оғриқсизлантирувчи дори юборди. Бир зум ўтмай, беморнинг «кўзи мошдек очилди», оғриқ таққа қолганди.

Яна бир кишининг ҳаётига раҳна солган жиддий хавф бартараф этилди, бахтсизликнинг олди олинди. Анчагина ҳориганига қарамай, ўз ишининг натижасидан мамнун бўлган профессор кечикиброқ бўлса-да, ўғлини табриклагани уйга шошилди...

Мазкур воқеанинг бош қаҳрамони, таниқли шифокор, профессор Фаттоҳ Турсунович Абдуҳакимов том маънода серқуёш республикамиз тенгдошидир. Ўттиз йилдан ошиқроқ давр мобайнида минглаб беморларни оёққа турғазиб, қанча-дан-қанча оилаларга бахт улашиб келаётган бу одам босиб ўтган ҳаёт йўли республикамиз тарихи билан ҳамоҳанг.

...1924 йилнинг қаҳратон қиши. Тошкентнинг Баланд Мачит мавзуидаги Турсунмуҳаммад ака оиласида навбатдаги фарзанд туғилди. Фаттоҳжон ҳали эмизикли вақтидаёқ волидаси Меҳри бону тўсатдан оғир дардга чалинди-ю оламдан кўз юмди. Жўжабирдек болалар билан бева қолган отага қариндошлар, дўстлар ёрдамга келишди. Уларнинг маслаҳати, ўгити билан оилага иккинчи она келди. Етимларга ўз фарзандидек қараган Сарвархон опа Фаттоҳни ҳам оёққа қўйди. Йиллар ўтди. Фаттоҳжон ўрта мактабни битиргач, ўқитувчилар тайёрлов курсини тугатиб, қисқа муддат Тошкент области Паркент районидаги Карл Маркс номли мактабда болаларга тил-адабиётдан таълим берди.

Улуғ Ватан уруши бошланиши билан у Ватан ҳимоясига отланди. Москва бўсағаларида, Калинин, Орёл областларида Ватанимизнинг минглаб фарзандлари қатори жанг қилиб, Шарқий Пруссиягача борди. Жанговар хизматлари қўмондонлик томонидан юксак тақдирланган Ф. Абдуҳакимов 1946 йилда армия сафидан кўкси нишонларга тўлиб қайтди.

Онасининг ҳаётдан эрта кўз юмгани, айниқса фронтда яраланган дўстларининг жароҳатлардан азобланиши уни янги касб — тиббиёт томон етаклади. Шу тариқа Фаттоҳ Медицина институтига келди. Талабалик чоғидаёқ уни тиббиётнинг муҳим соҳаси — асаб касалликлари қизиқтириб қолди, бўлажак шифокор шу кафедрага тез-тез кириб турар, кечалари навбатчи врачга ёрдамчи бўлиб қолиб кетарди. Машҳур олим, кафедра мудири Л. Я. Шаргородский Фаттоҳдаги қобилиятни вақтида пайқаб, унга оталик қилди. Аввал клиник ординатор, сўнгра ассистент бўлиб хизмат қилган Ф. Абдуҳакимов устоз маслаҳати билан ҳали тиббиётда сира ўрганилмаган муаммо — бош мия уч бошли нервининг шамоллашини аниқлаш ва даволаш соҳасида илмий изланиш олиб борди.

Жумбоқ мавзу муваффақиятли ечилди. Неча-неча юзлаб беморлар унинг ёрдамида бу дарддан халос бўлдилар. 1959 йилда ТошМИ олимлар совети Фаттоҳ Турсуновичга якдиллик билан медицина фанлари кандидати илмий даражасини берди. «Интилганга толе ёр», дейдилар. Фаттоҳ Турсуновичнинг докторлик диссертациясига машҳур академик, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Боголепов раҳбарлик қилди. Медицинада ҳали «теша тегмаган» соҳа — «Одамда кавак веналар, унинг йирик тармоқларида қон димланиб қолганда асаб системаси фаолиятининг бузилишини аниқлаш ва даволаш масалалари» мавзусида илмий изланиш олиб борилди. Яна бир улкан довон забт этилиб, Фаттоҳ Абдуҳакимов 1968 йилда Москвада II-Москва медицина институти олимлар советида медицина фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади. 1969 йилда эзгу орзу ушалиб, у фан доктори, профессор бўлди.

Бирга хизмат қилаётган ҳамкасбларининг қайд қилишича, профессор Фаттоҳ Абдуҳакимов бир неча бор бошқа мутахассислар қўйган диагнозга қарши чиққан. Масалан: бош мияда ўсма касаллигини беморда инкор этган ва ҳақ бўлиб чиққан. Яна бир мисол: беморда бош мия қон томири ёрилиши асорати — инсультдан кейин, шу олим муолижаси билан бемор «тилга кирган», қўл-оёқлари қайта ишлаб кетган. Бундай мисолларни эшитарканиз, бу шифокор олимга бўлган ҳурматингиз янада ортади.

Фаттоҳ Турсунович Абдуҳакимов Тошкент Давлат медицина институтида ишлаш даврида клиник ординатордан профессорликкача бўлган мураккаб йўлни босиб ўтди. У институтнинг санитария-гигиена факультетида, интернатура бўлимида декан лавозимида ишлади. Ўрта Осиё медицина Педиатрия институти ташкил топган 1972 йилдан буён мазкур институтнинг асаб касалликлари кафедраси мудири бўлиб ишлаб келмоқда. Олим шу фаннинг актуал масалаларига оид юзга яқин илмий рисолалар, дарсликлар яратди, шогирдлар тайёрлади.

Профессор Ф. Т. Абдуҳакимов доимо изланишда. Таниқли олим, принципиал коммунист — Фаттоҳ Турсунович Абдуҳакимовнинг тиббиёт оламида янгидан-янги муваффақиятлар қозонишига ҳамиша тилакдошмиз.

Атаулла ОҚИЛОВ,
профессор.

ҲАММАМИЗ—ПАХТАКОРМИЗ

Ғалаба рапортлари

● ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИ

«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИ. Меҳнат Қизил Байроқ орденли бу хўжалик миришкорлари ҳам пахта териш ва давлатга топширишни ташкил этиш юзасидан ўтказилаётган мусобақада яхши кўрсаткичларга эришдилар. План бажарилди. 1350 гектар ернинг ҳар гектаридан 31,7 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Давлатга топширилган 4285 тонна «оқ олтин»нинг 80 проценти «зангори кема»ларда терилди. Т. Нурматов, И. Икромов сингари ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг деҳқонлари пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар йиғим-теримда доимо олдинги сафда бордилар. Техникадан, вақтдан унумли фойдаланиш тадбирлари кўрилди. Шунинг учун ҳам бу бригадаларда ҳосилдорлик 38—40 центнерни ташкил этди.

Хўжалик миришкорлари суръатни бўшаштирмаётирлар. Ҳосилдорликни 35,5 центнерга етказиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

ЛЕНИН НОМЛИ КОЛХОЗ. Бу йил хўжаликда 1450 гектар майдонда пахта етиштирилди. Агротехника тадбирлари ўз вақтида ва сифатли амалга оширилди. Ҳосил мўл бўлди. Йиғим-теримнинг дастлабки кунлариданоқ суръатни кучайтириш чора — тадбирлари кўрилди. Тўла сафарбарлик таъмин этилди. 1450 гектар ернинг ҳар гектаридан 31,7 центнердан ҳосил олиниб, план барвақт бажарилди. Колхознинг Х. Ўринбоев, Қ. Ҳидиров ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳосилдорликни 38 центнерга етказиб, шу кунларда 45 центнерлик марра учун курашмоқдалар.

Механик-ҳайдовчилардан Х. Усмонов, О. Болтабоевларнинг ҳар бири 100 тоннадан пахта териб топширдилар. Колхоз пахтакорлари ялпи хирмонни 5 минг тоннага етказамиз, деб сўз бердилар. Ана шунда ҳосилдорлик салкам 35 центнерга етади.

● ЧИНОЗ РАЙОНИ

НАВОИЙ НОМЛИ КОЛХОЗ. Бу колхоз пахтакорлари районда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажардилар. 810 гектар ернинг ҳар гектаридан 30,5 центнердан хирмон кўтарилди. Давлатга топширилган ялпи ҳосилнинг салмоғи 2770 тоннадан ортиб кетди. Бу ҳосилнинг 2 минг тоннаси машиналарда терилди ва бу соҳадаги план 106 процентга етказиб бажарилди.

Бригадалар ўртасидаги мусобақада У. Акромов, М. Акромов, А. Акромов, Р. Қорабоева сингари ўртоқлар бошлиқ коллективлар юқори натижаларни қўлга киритдилар. Ҳар гектаридан 35—36 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Механик-ҳайдовчилар ҳам ғоятда баракали меҳнат қилдилар ва планларнинг бажарилишида ҳал қилувчи роль ўйнадилар. А. Юнусов 160 тонна, Р. Мирусмонов 155 тонна, Н. Валиев 135 тонна пахта териб топширди.

Колхоз пахтакорлари социалистик мажбуриятларини ҳам тез кунда бажаришга ваъда бердилар.

МАДАД БРИГАДАСИ

АБДУЛЛА отани ҳамқишлоқлари тиниб-тинчимайдиган киши, дейишади. Бу бежиз эмас. Абдулла ота Хатамов 84 ёшни қаршилаган бўлса ҳам чигит экишдан тортиб, пахта йиғиб-териб олингунча Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг 7-бригадаси пахтакорларига яқиндан ёрдам бериб келади.

Бу йил ҳам ота баракали меҳнат қилди. 10 гектар ердаги ғўзани ўзи парваришлади, вақтида суғорди, бошқа агротехника тадбирларининг бажарилишини ҳам назорат қилди. Натижа салмоқли бўлди. Бу картада мўл ҳосил етиштирилди.

Пахта йиғим-терими бошланиши биланоқ Абдулла ота Хатамов яна бир ташаббус билан майдонга чиқди. У колхоздаги бир группа меҳнат ветеранларини тўплаб, мадад бригадасини тузди. Дастлаб унга 20 пенсионер бирлашган бўлса, айни кунларда уларнинг сафи 50 кишидан ошиб кетди. Отахон бошлиқ бригада аъзоларининг ҳар бири кунига ўртача 30—40 килограммдан пахта териб, хирмонга барака киритишяпти.

— Ҳаётда нимагаки эришган бўлсам пахта туфайли, — дейди Абдулла ота. — Шунинг учун бўлса керак унингсиз туролмайман. Айниқса, пахта йиғим-теримида ёрдам беришни ўзим учун виждон бурчи деб биламан. Тенгдошларим билан йиғим-теримда фарзандларимизга кўмаклашяпмиз. Ҳозиргача уйган хирмоним 2 тоннадан ортиб кетди.

Мадад бригадаси аъзоларидан Эркабой ота Ашуров, Турсунали ота Азимов, Тўрабой ота Жўрабоев, Маматосим ота Мадаминов ва Мухтор ота Раҳимовлар ҳам йиғим-теримда фаол иштирок этиб, барчага ибрат бўлишяпти.

Д. СОДИҚОВ.

● СУРАТДА: Мадад бригадаси аъзолари пахтазорда. Ҳимматингизга, ғайратингизга балли!

А. Зуфаров фотоси.

ЧОРВАДОРЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари совети, область комсомол комитети районлар, колхозлар, совхозлар ўртасида гўшт, сут, тухум етиштиришни кўпайтириш ва давлатга сотиш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1985 йил 9 ойлик якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил Байроқлари қуйидагиларга берилади:

Оржоникидзе районига (район партия комитетининг секретари Сайдалиев, район ижроия комитетининг раиси Тожибоев, район агросаноат бирлашмаси советининг раиси Ортиқхўжаев, район касаба союзлари комитетининг раиси Усмонов, район комсомол комитетининг секретари Эрматова ўртоқлар). Бу район давлатга гўшт сотиш бўйича 1985 йил 9 ойлик планни 150 процент, сут бўйича 100 процент, тухум сотиш бўйича 122 процент бажарилишини таъмин этган.

Байроқ Бўстонлиқ районидан олиб берилади.

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозига (раиси Боймуҳамедов, партия комитетининг секретари Қориев, касаба союз комитетининг раиси Пўлатов, комсомол комитетининг секретари Абдуллаев ўртоқлар). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш бўйича 9 ойлик планни 134 процент, сут бўйича 101 процент, тухум бўйича 161 процент бажарилишини таъминлаган ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга топширишда энг юқори ўсишга эришган.

Байроқ Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоздан олиб берилади.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи Оҳангарон районидаги **Собир Раҳимов номли совхоз** (директори Балашов, партия комитетининг секретари Йўлдошев, касаба союз комитетининг раиси Хўжамбердиев, комсомол комитетининг секретари Хўжамбердиев)да қолдирилди. Бу совхоз давлатга гўшт сотиш 9 ойлик планни 126 процент, сут бўйича 114 процент, тухум бўйича 94 процент бажарган ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга топширишда энг юқори ўсишга эришган.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи Ўрта Чирчиқ районидаги **«Коммунизм» колхозига** берилди. (раиси Обидов, партия комитетининг секретари Маматқулов, касаба союз комитетининг раиси Умрзоқова, комсомол комитетининг секретари Фармонов ўртоқлар). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш бўйича 9 ойлик планни 148 процент, сут бўйича 115 процент бажарган ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва топширишда энг юқори ўсишга эришган.

Байроқ Калинин районидаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасидан олиб берилади.

Оҳангарон, Янгийўл районларининг 1985 йил 9 ойлик гўшт, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планларининг бажарилишини таъминлашда яхши ишлаганликлари қайд қилинди.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Оржоникидзе районига ГАЗ-24 маркали енгил автомашина, Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Ўрта Чирчиқдаги «Коммунизм» колхозларига, Оҳангарон районидаги С. Раҳимов номли совхозга «Жигули» енгил автомашинасининг талаб катта бўлган маркасидан биттадан ажратиш топширилди.

АЗИЗ ПОЛВОН УЗОҚНИ КЎЗЛАЙДИ

Беш йиллик илғорлари

Газеталарда ўн беш нафар илғор ишчининг ташаббуси янги эълон қилинган кезлар эди. Улар бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажариш ташаббуси билан чиқишганди. Бу хабарни ўқиб Азиз полвон ўйланиб қолди. Булардан бизнинг қаеримиз кам? Бир беш йилликда биз ҳам икки беш йилликни бажаришимиз мумкин.

У тушлик пайтида ўз мулоҳазаларини бригада аъзоларига айтди. Бригадирнинг таклифи йигитларга маъқул тушди. Сўнг биргалашиб сменадан кейин бошлиқнинг олдига киришди. Шу тариқа комбинатда яна бир ташаббускор коллектив пайдо бўлди. Беш йилликка мўлжалланган социалистик мусобақа шартлари ҳамжиҳатликда ишлаб чиқилди.

Мусобақа шартлари тўрт банддан иборат бўлди. Тўрт ишчининг малакасини ошириш, беш йиллик охиригача 13 минг сўмлик хом ашёни иқтисод қилиш, 15 минг куб метр ёғочдан иморатбоп деталлар тайёрлаш каби вазифалар аниқ қилиб ёзиб қўйилди.

Бу мажбуриятларни бажариш учун бир сменада икки смена учун белгиланган топшириқни бажариш керак бўлади. Азиз полвоннинг боши қотди. Мавжуд станокларда бу мажбуриятларни бажариш анча мушкул. Нима қилиб бўлса ҳам уларни такомиллаштириш керак. Ҳар бир станокда бирйўла илгаригидек икки хил эмас, балки тўрт-беш хил деталь чиқаришни ўйлаш керак.

— Станокдаги арраларнинг сонини кўпайтирмоқчиман,— деди Азиз ака бош инженерга.— Шунда бирйўла тўрт-беш хил иморатбоп деталь тайёрлаш, бир сменада икки сменага мўлжалланган ишни бажариш мумкин бўлади.

Оддий ишчининг таклифи бош инженерга маъқул тушди.

— Излаган топади, деганлари шу экан-да, деб қўйди у ўзича. Ўқимаган бўлса ҳам уққан йигит-да, бизнинг Азиз полвон.

Азиз Икромов бошлиқ бригадада олти киши ишлайди. Икки киши тахталарни станокка қўйиш билан банд бўлса, икки киши ундан чиққан тайёр деталларни қабул қилиб олади. Қолган икки киши эса станокка тахта етказиб бериб туради. Шу тариқа аниқ иш мароми қарор топди. Ўша маром ҳозиргача давом этаяпти.

Бригада аҳли ишлаётган участкага «Давлат планига жон куйдирувчиларга раҳмат, ишёқмас дангасаларга орамизда ўрин йўқ» деган шиор катта ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. Бу шиорни комбинат директори ёздирган экан. Унинг тарихи бор эди.

— Шу йилнинг 1 мартида бригада азаматлари ваъдаларига вафо қилиб, ғалаба рапорти беришди,— дейди комбинат директори Мирзаобид Яхёев.— Коллектив ўн биринчи беш йиллик планида белгиланган 15 минг 100 куб метр ўрнига 32 минг 300 куб метр ёғочни қайта ишлаб берди. Мана энди ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилишаяпти.

Дурадгорлик Азиз ака учун ота касб. Бу касбни у болаларига ҳам ўргатди. Бригада аъзоларидан тўрт нафари унинг фарзандларидир.

Азиз ака Икромов ишлаётган бригаданинг ёнгинасида Али Ортиқов бошлиқ бригада ҳам меҳнат қилаяпти. Иккала бригаданинг шароити бир хил. Станоклар ҳам бир-биридан фарқ қилмайди. Бу бригадада 17 киши ишлаяпти. Лекин негадир уларнинг меҳнат унумдорлиги анча паст. Шунча киши ишлашига қарамай аранг Азиз ака бригадасига тенг маҳсулот бермоқда. Ёнма-ён ишлаётган икки бригада ишига синчковлик билан назар соладиган бўлсангиз бирида станоклар жадал ишлаб турганини, иккинчисида эса бир соат ишласа, бир соат дам олаётганлигини сезасиз. Бу эса ўз навбатида планга путур етказаяпти.

Корхонага кираверишда иккита «Ҳурмат тахтаси» бор. Бирига ветеран ишчиларнинг, иккинчисига илғор ишчиларнинг портретлари қўйилган. Иккаласида ҳам Азиз Икромовнинг расмини кўрдик. Бундай обрў-эътибор Азиз акага ўз-ўзидан келгани йўқ. Илғор ишчи, моҳир ташкилотчи, ғамхўр мураббий бўлганлиги учун ҳам коллектив оғзига тушди. Айни пайтда у комбинатда спорт ишларини ривожлантиришга ҳам катта ҳисса қўшаяпти.

Азиз ака олтмишинчи йилларда классик кураш бўйича шаҳар, область, республика, ҳатто мамлакат чемпионатларида ҳам иштирок этиб довруғ қозонган эди. Унинг курагини манман деган полвонлар ҳам ерга тегиза олмаган. Суяги спорт ва меҳнатда қотган Азиз ака кейинчалик ўз ўғилларига ва комбинат ёшларига ҳам спортнинг эркин кураш, бокс турларини ўргата бошлади. Шу кунгача элликка яқин ёш ишчига дурадгорлик касбини ўргатган бўлса, яна шунча ёшларга спортнинг турли соҳаларида маҳоратларини оширишда ёрдам берди. Шу ёшларнинг бири Азиз аканинг ўғли Жўра Икромов бокс бўйича Донецк шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақасида биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўғли Лазиз Икромов эса Фарғонада Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Бузрукхўжа Усмонхўжаев хотирасига бағишлаб ўтказилган боксчиларнинг Бутуниттифоқ мусобақасида биринчи ўринни эгаллади.

«Средазирсовхозстрой»га қарашли Тошкентдаги ёғочсозлик комбинати фахри бўлган илғор бригада ишчилари Азиз ака бошчилигида меҳнатда ҳам, спортда ҳам янги-янги рекордлар қўйишаяпти. Улар чарчаш нималигини билишмайди, марралардан марраларга томон дадил боришаяпти. Ҳозир ҳар бир дурадгор, ҳар бир ишчи партиямизнинг бўлажак XXVII съезди шарафига ўз зиммасига оширилган мажбуриятлар олган ҳолда меҳнат қилаяпти. Бу мусобақада Азиз Икромов бошлиқ коллектив ҳам олдинда келаяпти.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

СУРЪАТ ПАСАЙМАЙДИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Свердлов номли колхоз пахтакорлари ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга юқори сифатли пахта етказиб беришга аҳд қилишган. Шу мақсадда 701 гектар майдонга экилган ғўза сифатли парвариш қилинди. Барча агротехника тадбирлари оби-тобида ўтказилди. Ҳосил эртаги бўлиб етилди. Йиғим-теримга ҳам пухта тайёргарлик кўрилган ҳолда киришилди.

— Бу йил ҳар гектар ердан 32,5 центнердан ҳосил олиш мажбуриятини қабул қилганмиз,— дейди колхоз бош иқтисодчиси Рисбек Абдуллаев.— Пахтадан мўл ҳосил олиш билан биргаликда унинг таннархини камайтириш учун курашяпмиз. Шунинг учун ҳам асосий ҳосилни машиналар ёрдамида йиғиб-териб олаяпмиз.

Ҳақиқатан ҳам хўжаликда 19 та терим машинасидан самарали фойдаланилмоқда. Тажрибали механик-ҳайдовчилар Сулаймон Шахов, Абдуқодир Беркиев, Умурзоқ Қўзибоев ва Абдураҳмон Мусаевлар терим айни қизиган кунларда ўз агрегатлари бункеридан 10—12 тоннадан пахта тўкиб барчага ибрат бўлишди. Уларнинг ҳар бири мавсумда 130—140 тоннадан пахта териб беришга аҳд қилган.

Колхозда пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказиш юзасидан ўзаро социалистик мусобақанинг энг таъсирчан формаларидан фойдаланилмоқда. Бунинг самараси қувончли бўлаяпти. Ҳамма бригадада суръат бирдек юқори бўлаётир. Бригадалараро беллашувда Туржон Илесбоев бошчилик қилаётган бригада аъзолари пешқадамлик қилишяпти. Улар 89 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, йиллик пахта тайёрлаш планларини хўжаликда биринчи бўлиб бажаришди.

— Дастлабки довондан ошган бўлсак-да, ҳали даламизда ҳосил мўл,— дейди Т. Илесбоев.— Ҳозирги бутун диққат-эътибор йиғим-теримни муваффақиятли туғаллашга, ҳосилнинг сўнгги чаноғигача йиғиштириб олишга қаратилган. Мақсадимиз ҳосилдорликни 35 центнерга етказиш.

Колхозда терим суръатини пасайтирмаслик учун қўшимча тадбирлар ишлаб чиқилди. Қўл теримини ташкил этишга алоҳида эътибор берилмоқда. Дала меҳнаткашларининг унумли меҳнат қилиб, яхши дам олишлари учун барча шарт-шароитлар яратилмоқда. Айни кунларда терим машиналарини ишлатиш билан биргаликда, нормада белгиланган ишчи кучлари теримга сафарбар этилмоқда.

У. МУҲАМЕДОВ.

ЧЕТ ЭЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

СОВЕТ МЕТОДИГА МУВОФИҚ

СОФИЯ. Свиштов шаҳридаги «Свилоза» химия комбинатида сунъий тола тайёрлашда Совет Иттифоқининг илғор тажрибасини кенг жорий этиш ишлаб чиқаришни такомиллаштиришни белгиловчи омили бўлиб қолди. Бугунги кунгача штапель ва вискоза шерсти тайёрлаш учун хом ашё ишлаб чиқарувчи заводларнинг 540 ходими совет аппаратчиси Анна Маслова методига мувофиқ ишламоқда. Ана шу метод қўлланилаётган 6 йил мобайнида технология жараёнларининг энг мақбул параметрларига эришилди, бу эса толаларнинг сифатини анча ошириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажмини кўпайтириш имконини берди. Бу ерда асосий цехларнинг ҳаммаси энг янги совет техникаси билан жиҳозланган.

(ТАСС).

БИРМАДА САЙЛОВ

РАНГУН. Бирмада халқ мажлиси (парламент)га депутатлар ва турли даражалардаги халқ кенгашларининг аъзоларини сайлаш ниҳоясига етди. Сайловда 19 миллиондан кўпроқ сайловчи иштирок этди. Халқ мажлиси депутатлари составига 489 киши сайланди.

ИНДИРА ГАНДИ МЕМОРИАЛИ

ДЕҲЛИ, 21 октябрь. (ТАСС). Жамна дарёси соҳилида эски ва янги Деҳли чегарасида жойлашган улуғвор «Шакти стхала» мемориал комплексидаги ишлар кечаю-кундуз тўхтовсиз давом этмоқда. Ҳозирча қуриб биткaзилмаган бу мемориал миллионлаб ҳиндистонликлар учун унинг ёнида жойлашган Ражгхат ва Шантивана — ҳинд халқининг улуғ фарзандлари, мустақил Ҳиндистон асосчилари Махатма Ганди билан Жавахарлал Неру жасадлари куйдирилган жойлар каби муқаддас жой бўлиб қолди. «Шакти стхала»да ҳозирги Ҳиндистоннинг атоқли давлат ва сиёсат арбоби, 1984 йилнинг 31 октябрида ёлланган қотилларнинг ўқларидан ҳалок бўлган Индира Гандининг жасади куйдирилган эди. Ўн кундан кейин, Ҳиндистоннинг шонли қизи фожиали ҳалок бўлган кун санасида Индира Ганди номидаги ёдгорлик боғини барпо этиш учун бу ерга минглаб кишилар келадилар.

Ҳиндистон Миллий конгресс(И) ҳукмрон партияси умумҳиндистон комитетининг Бош секретари Житендра Прасад бундан буён 31 октябрь бутун Ҳиндистонда «Миллий бирлик куни» сифатида нишонланишини журналистлар га маълум қилди. Бепоён Ҳиндистоннинг барча шаҳарлари ва аҳоли пунктларида марҳум бош министр хотирасига бағишланган тадбирлар ўтказилади. Унинг номи рамзий равишда Ҳиндистоннинг ўзи билан уйғунлашиб кетади.

МИЛИТАРИЗМГА ҚАРШИ ҚУДРАТЛИ НОРОЗИЛИК

БРЮССЕЛЬ. Бельгия пойтахтида урушга қарши ғоят катта умуммиллий намойиш бўлиб ўтди. Американинг қанотли ракеталарини Бельгиядан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги талаб шу намойишнинг асосий шиори бўлди.

«Биз Европа яна жаҳон уруши майдони бўлиб қолишини истамаймиз, — деди намойиш чоғида бўлиб ўтган митингда тинчлик ва ривожланиш учун ҳаракат миллий комитетининг раиси П. Галан. — Америка ракеталарини Европадан, шу жумладан Бельгиядан ҳам олиб чиқиб кетиш қуролсизланиш йўлидаги биринчи қадам бўлиб қолиши керак».

ЖАР. Кейптаун яқинидаги шаҳар ва қишлоқларда апартеидга қарши норозилик чиқишлари давом этмоқда. Ахборот агентликларининг хабар беришига кўра, аҳоли жазо бўлинмаларига қатъий қаршилик кўрсатмоқда. Кейптаунга борадиган кўча ва йўлларда баррикадалар қурилмоқда. Суратда: шу кунларда Кейптаун яқинидаги жойларда.

АП—ТАСС телефотоси.

НИКАРАГУА ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

МАНАГУА. Коста-Рика территориясидаги базаларда жойлашган контрреволюцион тўдалар Никарагуага қарши яна бир қуролли иғвогарлик қилдилар. 20 октябрь куни бандитлардан 300 га яқин киши Никарагуанинг «Пенка» чегара постини миномётлар ва автоматлардан шиддатли ўққа тутди.

Республика ташқи ишлар министрлиги ана шу агрессив ҳуруж муносабати билан Коста-Рика маъмурларига қатъий норозилик билдирди, шунингдек Никарагуа чегараси яқинида контрреволюцион гуруҳлар хатарли равишда тўпланаётганлигига эътиборни жалб қилди.

Никарагуа ҳукумати Коста-Рика маъмурларини контрреволюцион тўдаларнинг душманлик ҳаракатларига чек қўйиш юзасидан таъсирли чоралар кўришга ва Никарагуа — Коста-Рика чегарасидаги аҳволни контрол қилиш механизмларини ишлаб чиқишга чақирди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ПАРИЖ. Бу йил кузда Францияга одатдан ташқари иссиқ ҳаво келганлиги кўпгина кутилмаган воқеаларга сабаб бўлмоқда. Париж яқинидаги Эри Лаур департаментининг аҳолиси ноёб табиий ҳодисанинг гувоҳи бўлди — кейинги кунларда шу районда олма дарахтлари гуллади. Ҳозир сирен тупларида ҳам гуллар пайдо бўлди.

◆ НЬЮ-ЙОРК. 21 октябрда Детройт шаҳри (Мичиган штати) атрофларида бир соат мобайнида 60 тадан кўпроқ автомобиль фалокати қайд этилди. Энг катта шундай фалокат натижасида салкам 20 киши жароҳатланди. Бу фалокат вақтида 25 та автомобиль бир-бири билан кетма-кет тўқнашди. Полициянинг хабар қилишича, жала ёмғир қуйганлиги натижасида йўлларда кўриш ёмонлашганлиги фалокатларнинг асосий сабаби бўлган.

◆ ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг шарқий соҳилига ёпирилган жуда кучли бўрон натижасида, кейинги маълумотларга кўра 50 дан зиёд киши ҳалок бўлган ва 140 дан кўпроқ киши бедарак йўқолган. Орисса ва Ғарбий Бенгалия штатларининг маъмурлари табиий офат оқибатларини тезроқ тугатиш учун зўр куч-ғайрат сарфламоқдалар. Офатзада районларнинг аҳолисига барча зарур ёрдам берилмоқда, радио ва телефон алоқасини, сув таъминотини, транспорт қатновини тиклаш чоралари кўрилмоқда. Бу ишларда армия бўлинмалари актив қатнашмоқда.

◆ НЬЮ-ЙОРК. АҚШнинг шимоли-шарқдаги бешта штатида ўртача куч билан ер силкинди. Кучи Рихтер шкаласи бўйича 4 баллга тенг бўлган зилзила маркази Нью-Йоркдан 36 километр нарида жойлашган Ионкерси шаҳрида бўлган. Нью-Йорк полиция бошқармаси расмий вакилининг маълум қилишича, ҳозирча одамлар қурбон бўлганлиги ва иморатлар шикастланганлиги тўғрисида хабарлар олинмаган.

◆ ЛУАНДА. Бу ерда саводсизликни тугатиш марказлари раҳбарларининг конференцияси Анголани ёппасига саводхонлар мамлакатига айлантирайлик, деган шиор остида ўтмоқда. Учрашувда уқтириб ўтилганидек, мустақиллик йиллари мобайнида республикада бир миллиондан кўпроқ киши ўқиш ва ёзишни ўрганиб олди. Улар кечки бошланғич ва ўрта мактабларда ўқишни давом эттириш имкониятига эга бўлдилар. Саводсизликни тугатиш кампаниясининг навбатдаги босқичини ўтказиш самарадорлигини ошириш мақсадида миллий тиллар асосида янги ўқув программалари тайёрланди. Ангола хотин-қизлари ташкилотининг активлари, шунингдек студентлар дарс беришга жалб этилмоқдалар.

(ТАСС).

«ЗАФАР ТАРОНАЛАРИ»

ПАХТАЗОРДА

● БЕКОБОД район маданият уйининг область Ленин комсомоли мукофоти лауреати «Зафар тароналари» халқ ансамбли пахта йиғимтерим мавсумида меҳнаткашларга намунали хизмат кўрсатиш юзасидан сермазмун тадбирлар белгилаганлиги тўғрисида илгари хабар қилган эдик. Бадиий ҳаваскорлар ўзларининг ана шу режаларига мувофиқ район хўжаликларида санъатларини муваффақиятли намойиш этишмоқда. Улар репертуаридан куй ва қўшиқлар билан бирга илғор механизаторлар, кўпмингкилограммчиларни мадҳ этишга бағишланган кичик адабий композициялар, рақс гулдасталари ҳам ўрин олган.

Бундай концертларни ҳар бир колхоз ва совхоз пахтакорлари мамнунлик билан томоша қилишмоқда. Суратда: ансамбль райондаги Ойбек номли совхознинг Очахон Қурбонова бошлиқ бригадасида.

И. Зарафшанский фотоси.

Янгиликлар

МОЛДАВИЯ ТЕАТРИ КУНЛАРИ

21 октябрь куни Ўзбекистонда Молдавия театри кунлари бошланди. Байрамда қардош республиканинг саҳна усталари: санъат турли жанрларининг вакиллари бўлган актёрлар ва режиссёрлар, рассомлар ва музикачилар иштирок этмоқдалар.

Ўзбекистонлик ва молдавиялик маданият арбоблари анъанавий дўстлик алоқалари боғлаганлар. Ўзбекистон театрларида Молдавия драматургларининг пьесалари саҳнага қўйилмоқда, Молдавияда эса республикамиз адабиётшуносларининг асарларига мурожаат қилмоқдалар.

Меҳмонлар завод ва фабрикаларнинг меҳнаткашлари билан учрашадилар, пахта далаларига борадилар. Улар энг яхши постановкалардан парчалар кўрсатадилар, ижодий режаларини ўртоқлашадилар ва Ўзбекистоннинг саҳна санъати билан танишадилар. Қардош халқлар маданиятларини ўзаро бойитишдан иборат олижаноб ишга хизмат қилаётган ҳозирги замон театрининг проблемаларига бағишланган суҳбатлар, мунозаралар ўтказилади.

— ● —

ПАХТАКОРЛАР БИЛАН ЕНМА-ЕН

КУТУБХОНАДАН ДАЛА ШИЙПОНИГА

Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхози кутубхонасига ҳар куни кечқурун долзарб йиғим-терим кунларида дала шийпонларида яшаётган китобхонлардан буюртмалар келиб турибди.

МЕХАНИЗАТОР Қобил Оғабеков Вальтер Скоттнинг «Айвенго» китобини олиб келишни сўрайди, шофер Раҳматулла Маҳкамов Виктор Гюго китобларини ўқишни истайди, бригадир Сайдин Қулманов институтда сиртдан ўқийди, шунинг учун унга КПСС тарихи дарслиги керак, бош экономист Илизбек Исоқов қишлоқ хўжалиги экономикасига оид китоблар олиб келинишини сўрайди...

Ана шундай ўнлаб буюртмалар берилади. Кутубхона мудираси Раиса Қаюмова уларни ажратади. Жавонларда китобларнинг кўпчилиги бор. Колхозда йўқ китобларга эса у район кутубхонасига талабнома ёзади. У ерда ҳам бўлмаса, область кутубхонасига ёзилади. Лекин пахтакорларнинг ҳамма илтимоси қониқтирилиши керак.

Китобхонларнинг буюртмаларига эътибор бериш натижасида ҳозир колхознинг катта ёшдаги аҳолисидан ҳар иккинчи киши колхоз кутубхонасининг доимий обуначиси бўлиб қолди. Шу кутубхонанинг иш тажрибаси бу йилги мавсумда райониинг барча хўжаликларида жорий этилди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ёзувчиларининг IX съезди олдидан

ЗАМИН ВА ЗАМОН ТАЛҚИНИ

БОЛАЛАР ШЕЪРИЯТИГА БИР НАЗАР

КЕЙИНГИ ЙИЛЛАР адабиётимизнинг барча жанрлари қатори болалар шеърияти учун ҳам маҳсулдор давр бўлди. Қ. Муҳаммадий, И. Муслим, П. Мўмин каби тажрибали адиблар билан бирга Т. Адашбоев, Қ. Ўтаев, А. Обиджон, С. Жаббор, С. Барноев, Р. Толипов, Ҳ. Раҳмат, М. Раҳмон, А. Кўчимов сингари навқирон авлодга мансуб шоирларнинг шеърий тўпламлари эълон қилинди. Ҳ. Имомбердиев, Т. Убайдулло, К. Турдиева, У. Қурбонов, С. Очил, И. Санаев, М. Бобоқулов ва бошқа ижодкорларнинг эса илк китоблари чоп этилди.

Болалар шеърияти фақат миқдор жиҳатидан эмас, балки сифат нуқтаи назаридан ҳам яхшиланди. Қуруқ панд-насиҳатлар ўрнини кичкинтойларнинг маънавий-руҳий оламини теран очишга қаратилган, уларни даврнинг мураккаб масалалари билан таништиришга бағишланган бир қатор асарлар яратилди, ғоявий-бадиий теранлик учун кураш сезиларли даражада кучайди.

Бугунги болалар шеъриятининг лирик қаҳрамони фақат аъло ўқиш ва жамоат ишларида фаол қатнашиш билан чекланмайди. Унинг ҳаёт ҳақидаги тушунчаси анча кенгайган, маънавий-руҳий олами эса бойиган. У ўзини улуғвор Ватанимиз равнақи йўлида халқлар ўртасида мустаҳкам дўстлик ва тинчлик учун курашга дахлдор деб билади.

Болалар шеъриятида самарали ижод қилаётган Т. Адашбоевнинг «Шанбалик», «Артекда» шеърларининг қаҳрамони ана шундай пионерлардан. Шоир Ватанга муҳаббат ғоясини биринчи шеърида боғбонларга ҳашар йўли билан ёрдам берган болалар меҳнатини тасвирлаш орқали ифода этса, иккинчисида фусункор она-табиатни топтаб, какликларга қирон келтирган овчига нафрат изҳор этиш билан баён қилади. Шоир кичкинтойлар қалбида она-юртга муҳаббат уйғотишда унинг гўзаллигини мадҳ этиш ёхуд табиий бойликларини санаш йўлидан бормайди. Аксинча, бу муқаддас туйғуни дов-дарахтларни парваришлашга өз бўлса-да ҳисса қўшган болаларни улуғлаш ва табиатни пайҳон қилган овчига нафрат билдириш орқали ташвиқ этади.

Чинакам санъат асари бўлган шеър—шоирнинг безовта кечинмалари, кучли эҳтироси, ҳаёт ҳақидаги маълум бир ҳукм-хулосасининг маҳсули сифатида майдонга келади. Шоир ўз эҳтиросини жиловлай билсагина, ўзининг ҳукм-хулосасига китобхонни ҳам ишонтириши мумкин. Т. Адашбоевнинг юқоридаги шеърларида кучли эҳтирос сезилади. Айни пайтда, у эҳтиросга ортиқча эрк бермайди: эзгуликни ёқлаб, ёвузликни қоралаганда ҳам ўз муносабатини очиқдан-очиқ изҳор этмайди.

Султон Жабборнинг «Дўстлик қўшиғи» достонининг қаҳрамони Ҳошимжон эса халқлар ўртасида дўстликни ҳар нарсадан устун қўядиган ўспирин. Шоир турли миллат болалари билан Артекда дам олаётган Ҳошимжонни бизга таништирар экан, уни «буғдойранг, қотма, офтобда хўп пишиб ўсган, пайлари чайир» деб таърифлайди. Қаҳрамоннинг ташқи кўриниши билан бирга ички дунёси ҳам гўзал. Бу айниқса, чопиш бўйича мусобақада кўзга яққол ташланади. Ҳошимжон финишга озгина қолганда ҳолдан тойиб йиқилган рақибини ташлаб кетмайди. Уни елкасига даст кўтарганча олға интилади. Асарда Ҳошимжоннинг бу мардлиги совет пионерига хос фазилат сифатида улуғланади:

Асл совет боласининг
Хулқи шундайдир:
Эзгу ишга,
Яхшиликка
Доим ундайди.
Ғолибликми,
Недир мақсад,
Аслин олганда
Инсон қадри баланд турар
Бизнинг Ватанда.

Ҳошимжон интернационал дўстлик қадрини чуқур тушунади. У биладики, «дўстлик бўлса тинчдир жаҳон, уруш бўлмайди, демак, ҳаёт тинч, фаровон, қон тўкилмайди». Қаҳрамоннинг интернационал дўстлик ва тинчлик ҳақидаги тасаввури қуруқ сўзлардан иборат бўлмай, балки теран асосга эга. Негаки, у бобосидан уруш даҳшатлари тўғрисида кўплаб ҳикоялар эшитган, қанчадан-қанча ҳамқишлоқлари урушдан қайтмаганини яхши билади. Шунинг учун ҳам халқлар ўртасидаги мустаҳкам дўстлик тинчликка асос бўлишига астойдил ишонади. Мазкур достоннинг ёш авлодни интернационал дўстлик руҳида тарбиялашдаги аҳамияти ҳам ана шунда.

Муҳаммаджон Раҳмоннинг «Десант бўлиш шарт эмас» номли шеърининг қаҳрамони катта ҳаёт бўсағасида турган ўспирин. Унинг бирдан-бир тилаги — келажакда жасорат талаб этадиган касб танлаш. Шу туфайли у ўрмонларда ёнғин ўчирувчи десант бўлишни кўнглига тугиб қўяди. Унинг бу мақсадидан хабар топган вожатий ўрмонларни офатдан сақлаб қолиш учун фақат десант бўлиш шарт эмаслигини тушунтиради. Умумхалқ бойлиги бўлган ўрмонлар умрини узайтиришга кўплаб чиқит қоғозларни йиғиб-топшириш билан ҳам эришиш мумкин. Шеър китобхонда кўзга кўринмас бу бойликни тўплаш ҳам фойдали деган фикр уйғотиши, шу орқали ҳаётда жасорат кўрсатишга ҳамиша ўрин борлигига ишонч туғдириши билан муҳим аҳамиятга эгадир.

ВАТАНГА МУҲАББАТ ғоясини ифода этишда шоирлардан Қ. Ўтаев, А. Обиджон, Ҳ. Имомбердиевлар кичкинтойларнинг ўзига хос ҳаёт тарзи ва орзу-умидларини тасвирлаш билан бирга бевосита табиат ва нарса-буюмлар образига ҳам мурожаат этадилар. Жумладан, Қ. Ўтаев «Тоғ бағридаги лола» шеърида лоланинг дўлдан кейинги ҳолатини қаламга олади. Тоғ бағрида бўй чўзиб турган лола дўлдан кейин ерга эгилади. Шоир лоланинг бу кўринишидан маъно излайди. Яъни унинг ерга эгилиши шунчаки дўл натижаси эмас, балки ҳаётнинг ёзилмаган, аммо муқаддас қонуниятини англаши, шу сабаб ўзининг турмуш тарзини ўзгартириши оқибатидир. У кўрдики, сув буғ бўлиб осмонга чиққани билан барибир ёмғир ва жала бўлиб ерга қайтади. Бундан маълум хулосага келган лола ўзининг ерга эгилишини шундай ифодалайди:

Тоғ бағрига чиқдим деб,
Гердайибман беҳорга.
Мен—ернинг фарзандиман,
Таъзим онаизорга!

Болаларга мўлжалланган ҳар бир асарда муайян дидактик ғоя бўлиши табиийдир. Шу нуқтаи назардан А. Обиджон шеърларида бу кўпроқ киноя аралаш фош этувчи юмор воситасида ифодаланганини кузатамиз. Шоир «Оббо, каламуш-ей» шеърида танқид тиғини халқ мулкини талон-тарож қилувчиларга қаратар экан, характер хусусиятига кўра бундай кимсаларга яқин турувчи каламуш образидан моҳирона фойдаланади. Мана, у каламушга қарата нима дейди: ёз десалар: «Темир» деб, сен ёзибсан: «Кемир» деб... Шоир шу тариқа каламушнинг айтилган сўзни бошқача ёзишига гўё унинг чала-саводлигини сабаб қилиб кўрсатади. Лекин зийрак китобхон каламушнинг «темир» ўрнига «кемир» сўзини ёзишидан фаҳмлайдики, у аслида чаласавод эмас, балки ўзининг ҳаётий принципини баён қилаяпти. Маъно жиҳатидан бир-биридан йироқ бўлган бу сўзлар зиммасига асарнинг асосий ғояси юклатилган, қофиядош сўзлардаги фавқулодда ҳамоҳанглик шеърнинг ғоявий-бадиий таъсирчанлигини таъминлаган. Анвар Обиджон «Текинхўр» шеърида ҳам шу хилдаги поэтик шаклга мурожаат этади.

Бизни ўраб турган атроф-муҳит болалар учун беқиёс олам бўлиб туюлади. Уларнинг назарида шамолнинг эсиши, қуёшнинг нур сочиши, фаслларнинг алмашиниб туришида қандайдир сир яширинган.

Шеъриятда фикр ва ҳис-туйғунинг уйғунлигига алоҳида эътибор берилади. Бу талаб болалар шеъриятида ҳам ўзгармасдир. Лекин кичкинтойларнинг ёш хусусиятлари билан боғлиқ тафовут баъзи ҳолларда шоирларни шеъриятнинг бу муҳим эстетик талабларидан чекинишга олиб келади. Натижада, фикр аниқ ва лўнда бўлмаган шеърни болалар «ҳазм» қилолмайди. Тўғри, болаларни ақлли ва одобли бўлишга чақириш лозим. Бу ҳатто кичкинтойлар адабиётининг асосий мақсадларидан биридир. Аммо у қуруқ чақириқ ёхуд таъриф-тавсиф бўлиб қолмаслиги керак.

Болалар шеъриятининг бадиийлигига соя солувчи иллатлардан бошқа бири — ижодкорнинг кичик қаҳрамон билан ўз орасидаги фарқни ажрата олмай қолишидан келиб чиқади. Бу хилдаги баъзи шеърларда китобхоннинг ёши, ҳаётий тажрибаси ва билим савияси инобатга олинмайди. Тўғрироғи, китобхонга бола деб қаралиб, унинг орзу-интилиши, қизиқиши ва тушунчаси назар-писанд қилинмайди. Натижада, оддий нарсалар ҳам ҳижжалаб баён этиладики, бундай шеърлар болаларнинг на ҳис-туйғуси на фикрини бойитади.

Боғчамизда бир қиз бор,
Исми Мавжуда.
Ҳеч кимга бермас озор,
Одобли жуда.

Ёш шоир Исмат Санаевнинг «Одобли қиз» шеъри шундай бошланади ва унда бошдан-оёқ одобли қизнинг ҳулқ-атвори, онасига дастёрлиги, озодалиги қайд этилади. Натижада, бу шеър ўзининг таъсир қувватини йўқотади. Аслида болалардаги фазилатлар қуруқ саналмасдан, аксинча, бирор конкрет мисол орқали кўрсатилса китобхонга наф бериши мумкин. Шунинг учун шеърий асарлар қаҳрамонларининг ўринсиз ўта ақлли ва билимдон сифатида тасвирланиши ҳам болалар шеърияти тараққиётини орқага тортувчи камчиликлардан саналади. Мисол учун Қ. Ўтаевнинг «Меҳнатдан завқ оламан» шеърининг қаҳрамони меҳнатсевар бола. «Агарда иш қилмасам тез зерикиб қоламан», «фойдам тегса бировга, мен тенгсиз бахтиёрман», дейди у. Эътибор берилса, бу гаплар шоирнинг мулоҳазалари эканлигини сезиш қийин эмас.

М. Раҳмоннинг «Опамнинг совғалари» шеърининг қаҳрамони боғча ёшидаги бола. Унга биринчи синфга борган опаси қўғирчоқларини инъом этади, мактабини мақтайди. Бундан таъсирланган кичик қаҳрамон шундай дейди:

Сахий этса одамларни,
Зўр жой экан, дўстлар,
мактаб.

Боғча ёшидаги болаларнинг фикрлаш тарзига мос келмайдиган бу гап ҳам аслида, шоирнинг ўзиникидир. Бундай нуқсонлар бошқа ижодкорларнинг ҳам асарларида учраб туради.

Сир эмас, болалар шеъриятида мавзу торлиги, қуруқ панд-насиҳат қилиш, тасвир ўрнига изоҳлаш ёки ўрин-ноўрин болалардаги яхши одатларни таърифлаш, ножўя қилиқларни қайд этиш каби нуқсонлар ҳанузгача давом этмоқда. Болалар адабиётининг ўзига хос хусусиятларини бир ёқлама тушуниш, маҳорат етишмаслиги оқибатида вужудга келаётган бундай камчиликларга чек қўйишнинг фурсати етди. Бунинг учун ҳар биримиз ижодимизга талабчанлик ва масъулиятни оширишимиз керак.

Сафо МАТЖОНОВ,
филология фанлари кандидати.

«Абрамов музлиги» гляциологик экспериментал майдон базасида ўрнатилган янги «Пост-2» фон мониторинг қурилмаси атмосфера ифлосланиши тўғрисида аниқ маълумотлар беради. Бу лаборатория Олой тоғ тизмасининг 3600 метр баландликдаги жанубий ёнбағрида жойлашган. Суратда: метеорология майдонида Москва Давлат университети студенти Е. Штикельмаер.

Б. Юсупов, С. Величкин фотолари.

(ЎзТАГ).

ЯХШИДАН НОМ ҚОЛАДИ

ҲУРМАТ ВА ЭҲТИРОМ ИФОДАСИ

Қибрайликлар Назрулла Маннонованинг номини яхши биладилар. У республикамизда пахтачилик илмини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган таниқли олимлардан бири эди. Назрулла Маннонов кўп йил Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институтига раҳбарлик қилди. У СССР Олий Советига депутат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Тошкент область партия комитетининг аъзоси қилиб сайланган эди.

Олим ва жамоат арбобининг хизматлари партия ва давлатимиз томонидан муносиб баҳоланган. Назрулла Маннонова Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин ордени, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ, Қизил Юлдуз орденлари берилган. Қибрайдаги кўчалардан бирининг номи ҳам унинг номи билан аталган.

Яқинда мазкур кўчада Назрулла Маннонов хотирасига бағишланган ёдгорлик лавҳасини очишга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Ёдгорлик лавҳаси у яшаган уй пештоқига ўрнатилди.

Маросимни халқ депутатлари Орджоникидзе район ижроия комитетининг раиси Н. Тожибоев очди. «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, ВАСХНИЛ академиги А. Имомалиев Назрулла Маннонованинг ҳаёти ва илмий фаолияти тўғрисида гапирди.

Район меҳнаткашлари вакиллари иштирок этган бу йиғилишда сўзга чиққан 1 ўрта мактаб директори, кекса педагог И. Михольский, уруш ва меҳнат ветерани К. Худойберганов, маҳалла комитетининг раиси Н. Мастонов, Маннонов номидаги Тошкент пахтачилик техникуми комсомол комитетининг секретари У. Аҳмедов, Қибрай посёлка Совети ижроия комитетининг раиси А. Неъматжоновлар Нузрулла Маннонов ҳақидаги хотиралардан гапириб беришди.

Бу йиғилишда Маннонов номидаги кўчада истиқомат қилувчиларнинг район аҳолисига мурожаати ўқиб эшиттирилди. Улар Назрулла Маннонова ҳурмат ва эҳтиром сифатида кўчаларини янада кўкаламзорлаштириш ва обод қилишга сўз бердилар, район меҳнаткашларини партия ва халққа садоқат билан хизмат қилган ажойиб кишиларимиз хотирасини муқаддас сақлашга даъват қилдилар.

М. ЭШМУРОДОВА.

Ажойиботлар ОЛАМИДА

«КЎП ҚАВАТЛИ» ДАРАХТ

СУМИ областида яшовчи инженер И. Михайленко бир туп дарахтдан ғалати ҳосил олади. Дарахтнинг учида йирик-йирик сап-сариқ ноклар етилади. Ундан пастроқда ярми қизил ноклар пишади. Қўшни шохларида эса олмалар осилиб турибди, олма остида эса кечпишар нок бор. Ҳаваскор боғбон бундай «кўп қаватли» дарахтни яратишига кўп йиллар кетди. Пайвандтаг учун оддий ёввойи нок олиниб, унга боғи меваcлар пайванд қилинди. Шундай қилиб, боғ-дарахт ёздан то кечки совуқларгача мева бериб турибди.

Н. ВОРОНЕНКО,
ТАСС мухбири.
Суми.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ХОНАКИ КАВШАРЛАГИЧ

ХОНАДОНЛАРДА ҚЎЛИ ГУЛ УСТАЛАРГА ҲАМИША ХОНАКИ КАВШАРЛАГИЧ КЕРАК БЎЛИБ ТУРАДИ.

«ТАШХОЗТОРГ» МАГАЗИНЛАРИДАН СОТИБ ОЛИШ МУМКИН

бўлган кавшарлагичлар туркуми хонадонда керакли юмушларни бажаришда қўл келади. БАҲОСИ—8 СЎМ.

«УЗХОЗТОРГ»НИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.

МИТТИ ЧИРОҚ МУНОСИБ СОВҒА

Агарда Сизнинг фарзандингиз қоронғиликда чўчийдиган бўлса митти чироқча жуда ҳам қулайдир.

Унинг бир маромда тараладиган майин нури боланинг уйқусини бузмайди, ётоқ ёки болалар хонасида қоронғиликда эркин ҳаракат қилишда қулай. Бу митти чироқ 220 вольтдан иборат кучланишли электр тармоғи розеткасига бевосита тиқилади. Унинг истеъмол қиладиган қуввати 0,8 ваттдан иборат.

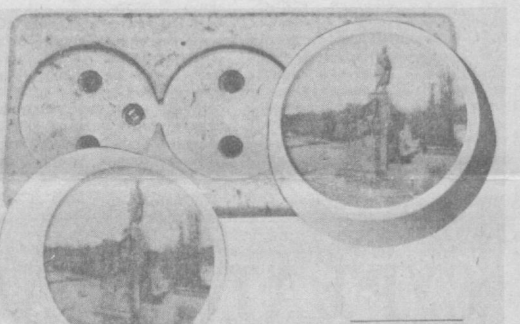

«ТАШХОЗТОРГ» МАГАЗИНЛАРИДАН СИЗ ҲАМ СОВҒА БЎЛА ОЛАДИГАН, ҲАМ ТУНДА МИЛТИЛЛАБ ЁНИБ ТУРАДИГАН МИТТИ ЧИРОҚНИ

СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН

«УЗХОЗТОРГ»НИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.
«РЕКЛАМА» МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.
(телефон 45-37-27).

ТВ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 9.55 — «Лениндан ўрганамиз». 10.20 — «Оловли йўллар». «Менинг республикам». Телевизион бадиий фильм. 3-қисм. 11.35 —Саёҳатчилар клуби. 12.35 — 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Тележурнал. 16.50 — Концерт. 17.35 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.20 — Телефильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Халқ куйлари. 19.45 —Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 20.00 — Футбол. «Университатя» (Руминия) — «Динамо» (Киев). 20.45 — Киноконцерт. 21.30 — «Время». 22.00 —Футбол. «Спартак» (Москва) — «Брюгге» (Бельгия). 23.45 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35, 10.35 — География. 10.05, 13.55 — Немис тили. 11.05 — Астрономия. 11.35, 12.40 — Умумий биология. 12.05 — Оила ва мактаб. 13.10 — А. Толстой асарлари саҳифаларида. 14.25 — Д. Д. Шостакович. 15.10 — Табиатшунослик. 15.30 — Иван Мележнинг тақдири ва китоблари. 16.15 ва 18.30— Янгиликлар. 18.50 — Поэзия. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Тележурнал. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Батутда сакраш бўйича СССР чемпионати. 21.10— Телефильм. 21.30 — «Время». 22.00 — «Экранда кинокомедия». 23.25 — Москва кузи совет музикаси фестивали.

УзТВ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 — Тонгги тароналар. 8.10 — Ишчи ёшлар учун. 8.30 — «Ахборот». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — Гўзаллик оламига саёҳат. 19.10 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 19.30 — «Ахборот». 19.50 — БМТ тинчлик учун курашда. 20.05 — Ёзувчилар — пахтакорларга. 20.30 — «Ахборот». 20.55 — Фильм-концерт. 21.30 — «Время». 22.00 — Уйғуннинг ижодий кечаси.

УзТВ-II. 9.00 — 16.20 — **МТ-II.** 18.10 — Телефильм. 18.20 — Адабиёт. 18.50 — «Қирол Лир». Бадиий фильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Эстетика асослари. 21.00 — Телефильм. 21.30 — **МТ-II.**

СПОРТ МАЙДОНЛАРИДА

● СОВЕТ боксчилари АҚШда меҳмон бўлиб туришибди. Оғир вазнлилар ўртасидаги биринчи учрашувнинг учтасида СССР спортчилари, бештасида майдон эгалари ғолиб келдилар. Атлантик — Сити шаҳридаги халқаро мусобақада терма командамиз аъзоларидан Руслан Тарамов, Александр Мирошниченко ва тошкентлик Ринат Тришчевлар ғалабага эришдилар. Ўзбекистон боксчиси 91 килограммгача вазнда қатнашиб, Натаниэл Миллерни мағлуб этди.

Совет боксчилари АҚШда яна битта халқаро учрашув ўтказадилар.

● ЎРТА Осиё республикалари, Қозоғистон, Урал, Сибирь ва Узоқ Шарқнинг 18 университетининг 300 дан зиёд студенти иштирокида навбатдаги универсиада мусобақалари бўлиб ўтди. Тошкент Давлат университети вакили Т. Коверкина бадиий гимнастикачилар кўпкурашида биринчи ўринни олди. Унинг командадош дугонаси И. Незнамова иккинчи бўлди. Дзю-дочилар мусобақасида 100 килограммгача вазнлилар ўртасида В. Соловьев чемпионлик шоҳсупасига кўтарилди. М. Абдурашидов, И. Поздняков, А. Шайхисломов, Д. Эшимовлар кумуш медаллар билан тақдирланишди.

● «ТОШКЕНТ тонги — 85» халқаро турнири қатнашчилари кеча тўққизинчи тур ўйинларини ўтказишди. Саккизинчи турда тошкентлик Озода Аҳмедова Т. Огородниковани мағлубиятга учратиб, очколарни 4,5 тага етказди. Нижний тагиллик Т. Моржаедова ва ленинградлик Е. Мартяновалар ҳисобида ҳам 4,5 тадан очко бор. Шу турда чирчиқлик Г. Норбекова халқаро мастер З. Садовскаяни мағлубиятга учратди. В. Савельева Е. Мартянова билан дуранг ўйнади.

● БАСКЕТБОЛ бўйича қизлар ва ўсмирлар ўртасида республика биринчилиги бўлиб ўтди. Андижонда ўтказилган қизлар мусобақасида Тошкентнинг «Буревестник» командаси, Наманганда ўсмирлар баҳсида Тошкент области вакиллари биринчи ўринни олишди.

Редактор Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

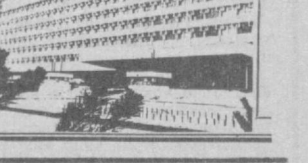

Р. 06093. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64664. А. 1810. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12